Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 83 (9319). • 1988 йил 27 апрель • чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

Илғор тажриба—ҳаммага!

ТЕХНИКАГА ЯНГИЧА МУНОСАБАТ

УРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИДАГИ КИМ ПЕН ХВА НОМЛИ КОЛХОЗ ВА БОШҚА ХУЖАЛИКЛАРДА ТЕХНИКАГА ЯНГИЧА МУНОСАБАТДА БУЛМОҚДАЛАР ВА ШУ ТУФАЙЛИ РЕМОНТ ҚИЛИШ, САҚЛАШ ВА ФОЙДАЛАНИШДА ЮКСАК САМАРАДОРЛИККА ЭРИШМОҚДАЛАР

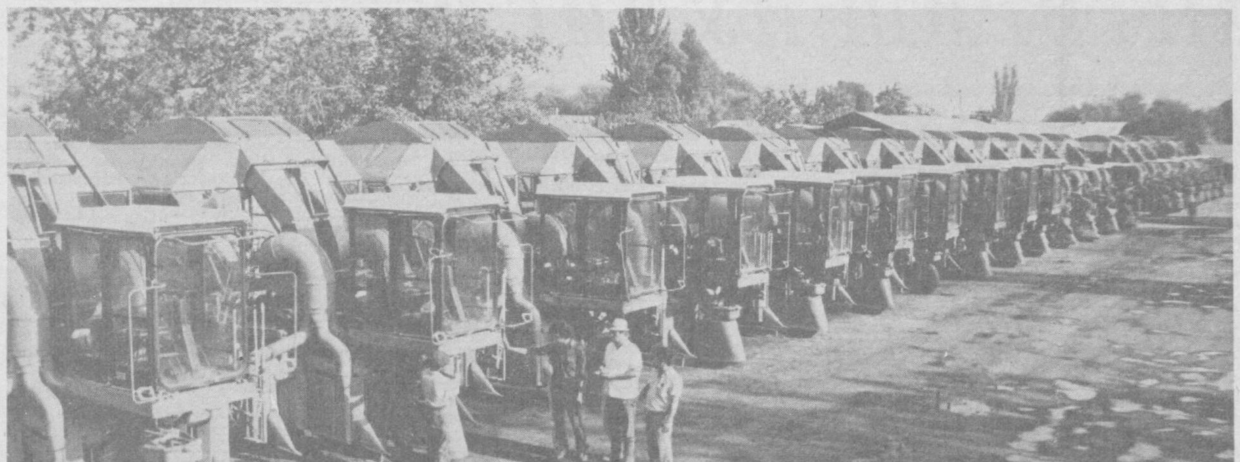

ТЕХНИКА — деҳқоннинг қаноти деймиз. Хўш, аслини олганда биз ундан қандай фойдаланмоқдамиз? Бу саволга кўпгина колхоз ва совхозларда техникани ремонт қилиш ва ундан фойдаланишда қатъий тартиб ўрнатилмаган, деб жавоб бериш мумкин. Шунинг учун ҳам айни дала ишлари қизғин пайтларда мавжуд техникаларнинг каттагина қисми бекор туриб қолади. Катта ҳажмдаги терим комбайни паркига, қудратли ремонт базасига эга бўла туриб, биз пахта йиғиб-териб олишга шаҳарликларни жалб этишга мажбур бўлмоқдамиз, шу ҳисобга катта иқтисодий зиён кўрилмоқда. Нега бундай аҳвол содир бўлмоқда. Одатда бундай саволга ҳозирги чиқарилаётган терим машиналари мукаммал эмас, бунинг устига запас қисмлари етишмайди, деган баҳоналарни рўкач қилишга ўрганиб қолганмиз. Амалда эса бутунлай бошқача. Ҳамма гап шундаки, техникани ремонт қилиш ва ундан фойдаланиш ишига ҳамон эскича муносабатда бўлинмоқда. Бироқ ҳозирги кун талаблари асосида иш юритаётган хўжаликлар ишлаб чиқаришга янгиликларни дадиллик билан жорий этиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Ўрта Чирчиқ районидаги кўрилаётган тадбирлар бунга мисолдир. Райондаги кўпгина хўжаликларда техника ремонти барвақт тугалланади. Уни асраб-авайлайдилар, яхши сақлайдилар, умрини узайтиришга ҳаракат қиладилар.

Мана уч йилдирки, Ким Пен Хва номли колхозда барча экиш ва терим техникаси 25 декабрга қадар ремонтдан чиқарилиб, қайта-қайта текшириб, сафга қўйилади. Агарда кўпгина колхоз ва совхозларда январь ва февраль ойларида техникани ремонт қилиш қандай йўлга қўйилаётганлиги текшириладиган бўлса, бу колхозда механизаторлар бемалол дам олишаётган пайт бўлади. Долзарб кунлар келиши билан техникалар далага олиб чиқилади. Амалий иш бошлаб юборилади. Шуни ҳам айтиш керакки, уч йил давомида марказий ремонт устахонаси штати қисқартирилди, ремонт бригадаси тугатилди. Илгари бу бригадада 8 киши ишларди.

Уч йил давомида колхоз 1 миллион 200 минг сўм қарзидан батамом қутулди. Хўжаликнинг рентабеллиги 1984 йилдаги 7,5 процентдан 1985 йилда 10,7 процентга кўтарилди. Кейинги йили у 14,3 процентга, об-ҳаво шароити ноқулай келган 1987 йилда эса 18,3 процентга етди. Бу йил рентабелликни 25 процентга, яқин йиллар ичида эса 40 процентга етказиш мўлжал қилинмоқда. Техникани сақлаш, ремонт қилиш ишларида кескин бурилиш туфайли сарф-харажатлар анча камайди, кўриладиган иқтисодий фойда ортди, энг муҳими меҳнат унумдорлиги кўтарилди.

Шундай қилиб уч йил мобайнида ишлаб чиқариш бутунлай янги изга солинди. Лекин бунинг учун айтарлик кўп маблағ сарфланмади. Ҳамма ишни марказий ремонт устахонаси омборида қатъий тартиб ўрнатишдан бошладилар.

ҲАР БИР ҚИСМ ҲИСОБДА

● ИЛГАРИЛАРИ омборхонада тартиб йўқ эди. У ердаги ҳамма нарса айқаш-уйқаш бўлиб ётарди. Деталлар бир-бирига аралашиб кетган, уларнинг орасидан кераклигини топиб олиш амри маҳол эди. Йўқ, бундай аҳволда иш юритиб бўлмайди, деб айтишди, механизаторлар. Қатъий талаб қўйишди. Шундан сўнг омборхонадаги мавжуд нарсаларни бирма-бир қўлдан ўтказиб, рўйхат қилиб чиқилди. Картотека тузилди. Бу иш 4 ойдан ортиқ вақтни олди. Ҳисоб-китоб, рўйхатга олиш ишларини омборхона ходимлари, колхоз ревизия комиссияси аъзолари билан биргаликда ўтказдилар. Ҳар бир болтни тозаладилар, у ёқ бу ёғини кўздан кечирдилар ва у қайси механизмга керакли эканлигини аниқладилар ва сўнгра унга номерланган ёрлиқ ёпиштирдилар. Бу номерни картотеканинг махсус бўлимига киритиб қайд этдилар.

Рўйхатга олишга якун чиқарилди. Буни қаранг, колхознинг запас қисмларига бўладиган нормадаги эҳтиёжи бўйича керак бўладиган маблағ 30—35 минг сўм экан. Омборхонада бўлса ана шундай запас қисмлардан 58 минг сўмлиги тўпланиб қолибди. Ваҳоланки, илгарилари запас қисм етишмайди деб нолиб юришарди. Кераксиз, эскириб қолган деталлар металломга топширилди. Шундай деталларнинг ўзидан 10 минг сўмликка яқини тўпланиб қолибди. Қолган бошқа деталларнинг ҳаммасидан бемалол фойдаланса бўлади.

Колхоз ўзининг запас қисмларни алмаштириб берувчи фондини ташкил этди. Бу ҳозирги кунда жуда қўл келмоқда. Механизаторларнинг оғирини енгил қилишга ёрдам бераётир.

Ҳозирги кунда омборхонада ҳар бир деталл учун алоҳида яшиклар бор. Бу яшикларга солиб қўйилган деталлар жовонларга тахлаб қўйилади. Картотекаларга қараб қаерда қандай деталл борлигини ва у қайси турдаги техника учун зарурлигини дарҳол билиб олиш мумкин.

Омборхонанинг ўзидагина эмас, унинг ён атроф теварагида ҳам бир йўла тартиб ўрнатилди. Бу ишни ошхонадан бошладилар. Механизаторлар эндиликда овқатланиш учун илгаригидек уйларига бориб овора бўлиб, вақтларининг бир қисмини бекорга ўтказмайдилар. Устахонада керакли ишни бажариб бўлишгач, ошхонага кириб танавул қиладилар. Бу ерда уларнинг кўнгилларидек сифатли овқат тайёрланади. Ошхона ёнида дам олиш хонаси, чойхона ҳам ишлаб турибди. Мутахассислар ҳисоб-китоб қилиб чиқишди. Ана шу имкониятлар яратилгач, йилига юзлаб ишчи соатини иқтисод қилиш мумкин бўлмоқда.

Омборхонанинг барча территорияси асфальтланган. Бостирмалар қуриб қўйилган. Тўсиқлар билан ўралган. Бу ерда ремонтдан чиқарилиб, мойланиб, бўяб қўйилган механизмлар сақланади. Механизмнинг ечиб қўйилиши зарур бўлган қисмлари олиб қўйилади. Ҳамма техника ғилдираклари кўтарилиб, осма равишда барча қонун-қоидаларга риоя қилинган ҳолда сақланади.

Бу ўринда шуни ҳам айтиш керакки, кўпгина хўжаликларда ошхона, саунали ҳаммомигача бўлишига қарамай, улардан фойдаланишда қатъий тартиб ўрнатилмаган. Бу хўжаликда эса аксинча. Ишга бундай муносабатда бўлиш одамларнинг руҳини, кайфиятини кўтармоқда. Улар сидқидилдан, зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

АГРЕГАТЛАРНИНГ ХЎЖАЙИНЛАРИ

● КОЛХОЗДА барча мавжуд техникадан фойдаланиш шахсий хўжалик ҳисоби асосида йўлга қўйилган. Бу усулнинг ҳаммага мақбул системаси ишлаб чиқилган.

Бунинг моҳияти нимада? Масалан, автомашина ҳайдовчисини олайлик. У колхоз топшириғи бўйича иш қилганида ҳар бир юрилган километр учун шофёрга 1 тийиндан пул ёзилади. Дейлик у бир йилда 40 минг километр йўл босди. — Демак, 400 сўм. Бу пулни у запас қисмлар олиш учун ишлади. Бошқача қилиб айтганда ҳар бир машина ҳайдовчиси запас қисмлар олиш учун ўзи лимит белгилайди. Агарда машинага қаровни яхши йўлга қўйиб, орқа-ўнгига қараб йўл юрса албатта 400 сўмнинг ҳаммасини запас қисм учун сарфламайди. Ана шунда у иқтисод қилинган пулнинг 75 процентини мукофот тариқасида олиши мумкин. Агарда лимитдан ортиқча сарфлаб юборилса, бунинг учун ўз чўнтагидан тўлашга тўғри келади. С—80, С—100, Т—4 ҳайдов тракторларида ишловчиларга запас қисм учун ҳар бир шартли эталон гектар ҳисобига 50 тийиндан пул белгиланади. ДТ—75 тракторлари учун 40 тийиндан берилади. Барча маркадаги чопиқ тракторлари учун ҳар бир шартли гектар учун 20 тийиндан лимит белгиланади.

Маълумки, янги тракторда ишловчилар учун анча қулайлик туғилади. Уларнинг мукофоти эса ўртача ойлик маошдан ошмаслиги керак. Шунинг учун ҳам механизаторлар эски трактордан воз кечиш учун ошиқмайдилар. Уни эҳтиётлаб, авайлаб ишлатишга ҳаракат қиладилар. Янги тракторга тезроқ ўтиб ишлаш тўғрисида ўйламайдилар ҳам.

Механизаторларга ҳам, хўжаликка ҳам қулай ва фойдали усул. Колхозда запас қисмларни сотиб олиш кескин камайди. Агарда илгарилари йилига ўртача 120—130 минг сўмлик запас қисмлар сотиб олинган бўлса, эндиликда бу 40—45 минг сўмни ташкил этмоқда холос. Шахсий хўжалик ҳисоби қўлланилгач, жорий ремонтга ҳам капитал ремонтларга ҳам ишлатиладиган сарф-харажатлар миқдори анча камайди. Оқибатда амортизация мақсадлари учун ажратиладиган маблағлар ҳам кескин қисқарди Шундай қилиб, кейинги икки йилда 100 минг сўмни иқтисод қилишга муваффақ бўлдилар. Бошқача қилиб айтганда амортизация мақсадлари учун ажратиладиган маблағ йилига 50 минг сўмга камайди.

Лекин гап бу ерда фақат запас қисмлар учун бўладиган харажатларнинг камайганлигидагина эмас, энг муҳими техникаларнинг бекор туриб қолиш ҳолларига чек қўйилди. Чунки техника ўзининг ҳақиқий хўжайинлари қўлига тегди. Улар табиийки, техниканинг бекор туриб қолишидан асло манфаатдор эмаслар. Шунинг учун ҳам машинада пахта териб олиш кўпайди. 1986 йилда машина терими ҳажми 90 процентга етди. Ваҳоланки, илгарилари кўпи билан 80 процент ҳосил машиналарда йиғиштириб олинарди. Об-ҳаво ноқулай келган ўтган йили ҳам хўжалик бу соҳада анча дуруст натижага эришди. 18 июлда бўлиб ўтган кучли дўл туфайли 350 гектар майдондаги экинга зиён етган эди. Лекин шунга қарамай етиштирилган ҳосилнинг 80 проценти машиналарда йиғиштириб олинди.

Машиналардан оқилона ва самарадорлик билан фойдаланиш пахта таннархига ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда. Ўтган йили бир центнер пахта етиштириш учун 44,5 сўм, 1985 йилдагига нисбатан деярли беш сўм кам маблағ сарфланди. Ваҳоланки бу давр ичида пахтакорларнинг меҳнатига бериладиган ҳақ анча кўпайди.

Колхозда ҳар бир механизатор ўзига бириктилган техникани ўзи ремонтдан чиқариб созлайди. Муддат қатъий белгилаб қўйилади. Экиш тугаллангач, тракторчи дарҳол сеялкасини марказий ремонт устахонасига олиб бориши ва икки кун давомида уни ремонтдан чиқариб қўйиши керак. Бунинг учун унга 10 сўм пул мукофоти ёзилади. Агар икки кунда бу ишнинг уддасидан чиқа олмаса 18 сўм жарима тўлайди. Ҳеч ким буни хоҳламайди, албатта. Шунинг учун ҳам экиш тугаллангач икки кун ичида колхоздаги барча сеялкалар созланиб, тозаланиб, мойланиб, тайёр ҳолга келтириб қўйилди.

Механизаторлар бошқа техникаларни ремонт қилиш ва сақлаб қўйиш учун топширишга ҳам ана шундай муносабатда бўладилар. Масалан, культиваторларнинг ремонти учун ҳам икки кун муҳлат берилади, 10 сўм пул мукофоти ёзилади. Агар бу муддатда ишнинг уддасидан чиқа олмаса, 20 сўм жарима тўлашга мажбур бўлади. Хашак ўрадиган, лубни поясидан ажратадиган, кўрак чувийдиган техникалар, плуглар, прицеплар, ҳайдов ва чопиқ трактори ва уларнинг қисмларини ремонтдан чиқариш, техник қаровларни амалга ошириш учун ҳам маълум муддатлар белгиланган, бажарилган яхши ишлар учун мукофотлар қайд қилинади, кечикиб бажарилган ишлар учун жарима тўланади. Иш графиги тиғиз, бироқ бажарса бўлади. Бунинг учун астойдил бўлиш, вақтни ҳуда-беҳудага ўтказмаслик талаб этилади, албатта.

Ремонтдан чиқарилган техникани махсус комиссия аъзолари синчиклаб текшириб, қабул қилиб оладилар. Кейинчалик ҳам ана шу комиссия аъзолари қабул қилиб олинган техниканинг ҳолати учун жавоб берадилар.

Тегишли ҳар бир иш циклидан сўнг техникалар сақлаш учун топширилади. Тартиб-қоидага ҳамма қатъий амал қилади. Шунинг учун ҳам 25 декабрга қадар хўжаликдаги мавжуд барча техника янги мавсумга шай қилиб бўлинади.

Колхоздагилар шундай мушоҳада юритишади. Нега энди янги ҳосил учун керак бўладиган техникани шу ҳосил ҳисобидан олинадиган маблағ ҳисобига январь ва февраль ойларида ремонт қилиб созлаш керак? Бундан кимга фойда. Ахир имконият бор-ку. Шундай бўлгач, ремонт ишларини барвақт бажариб қўйиб, қишда бамайлихотир дам олганга нима етсин. Улар бунга қатъий амал қилмоқдалар.

Колхозда рағбатлантиришнинг пишиқ-пухта йўли ишлаб чиқилди. Яхши, сифатли, самарали иш қилганларга кўпроқ ҳақ тўланади. Жон койитмай шунчаки ўрта ҳоллар қаторида меҳнат қилувчилар ҳам ўз ҳолларига ташлаб қўйилмайди. Жарима тўлаш тартиби уларни ҳам тўла қувват билан ишлашга мажбур этади. Бир мисол келтирамиз. Дейлик, тракторчи ишга совуққонлик билан муносабатда бўлди, Механизатор тракторнинг генераторини ишдан чиқариб қўйди. Айб ўзингда, марҳамат қилиб, 30 сўм тўлайсан, деб айтишади унга. Яна шуни ҳам билиб қўйиш керакки, бошқа барча запас қисмлар қатори ҳар бир генераторнинг ўз номери бўлади. Илгари қандай бўларди, денг. Ўша битта генератордан кўпчилик фойдаланарди. Биттаси ҳайдов тракторида, яна биттаси чопиқ тракторида ишлатиб, бу генератордан фойдаланарди. Энди бундай қилишга йўл қўйилмайди. Бундай тартибсизликка чек қўйилган Ҳар бир генераторнинг ўз номери бор, демак, ҳар бир тракторчи бу генератор учун шахсан жавобгар ҳисобланади. Мана бу тартиб-қоидага ҳам оғишмай амал қилиш керак: механизатор янги запас қисмни олишдан аввал албатта эскисини топшириши шарт. Уни бу ерда қайтадан ремонт қилиб, янгидан фойдаланишга ҳаракат қиладилар.

Запас қисмлардан эҳтиётлик билан, тежамли фойдаланишнинг афзалликлари беқиёс. Сарф-харажатнинг камайгани — бу бир. Колхознинг омборида истаган хилдаги запас қисмлар хоҳлаган пайтда кераклича топилишини ва улар яхши сақлаб қўйилишини айтмайсизми. Агарда далада — иш жойида тракторнинг у ёки бу қисми синиб, яроқсиз ҳолга келиб қолса, алмаштириш учун тўрт соат муҳлат берилади, холос. Яна ишга! Бўлмаса жарима тўлашга тўғри келади. Бундай қулайликлар ҳақида яна кўп гапириш мумкин. Ҳозирги пайтда хўжаликда техникаларни районнинг ремонт корхонасига жўнатиш кескин камайди. Бу ишни кўпроқ колхоз ўз кучи билан бажаришга ҳаракат қилмоқда. Бунинг учун имконият бор-да. Илгарилари ҳам шундай қилиш мумкин эди. Лекин у пайтларда запас қисмлар етишмасди. 1986 йилда район ремонт корхонаси хизматидан баъзи ишлар бўйича воз кечилганлиги туфайли ундан аввалги йилдагига нисбатан 41 минг 830 сўм маблағ тежаб қолинди. Ўтган йили эса аввалги йилдагига қараганда 32 минг сўм тежалди. Ҳисоб-китобнинг қатъий йўлга қўйилиши, назорат, рағбатлантириш ва бошқа белгиланган тадбирларнинг изчил амалга оширилиши, шахсий хўжалик ҳисобининг жорий қилиниши — буларнинг ҳаммаси хўжаликда техникадан фойдаланиш ва унинг самарадорлигини кескин оширишни таъмин этаётир.

РЕЖАЛАШТИРИШ ҚУЙИДАН

● МЕХАНИЗАЦИЯ цехи раҳбари йиллик планларни ўзи тузади. Иш ҳажмини ўзи белгилайди. Ҳамма нарса унинг ўз қўлида. Бошқача қилиб айтганда колхозда планлаштириш қуйидан бошланади. Правлениедан механизация цехига фақат битта рақам келиб тушади. Бунда бир йил учун қанча пул ажратиш мумкинлиги белгиланган бўлади. Колхозда ҳар жиҳатдан маъмурчиликка эришиш учун ҳали анча вақт бор. Чунки хўжалик қарзидан эндигина қутулиб бўлди. Ажратилган маблағ ҳисобига ҳамма нарсани амалга ошириш осон эмас. Шунинг учун ҳам ҳар бир колхозчи, ҳар бир касб эгаси, ҳар бир ходим иқтисод ва тежамкорлик ҳақида ўйлаб иш юритиши ва бу соҳада ташаббус кўрсатиши муҳимдир. Масалан, ўтган йили ёқилғи-мойлаш материаллари ҳисобидан 30 минг сўм, техникадан фойдаланиш ҳисобидан 25 минг сўм иқтисод қилинди.

Планлаштириш шофёрлардан тортиб тракторчиларгача тааллуқли. Улар амалда ўзлари учун ўзлари лимит белгилаб оладилар. Механизация цехи бошлиғи ҳам шу тартибда иш юритади. Пировард натижадан ҳамма манфаатдор. Бу яхши самара бермоқда.

Райондаги бошқа хўжаликлар механизаторлари ҳам бу йил янгича тартибда иш юритиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Ким Пен Хва номли колхознинг тажрибаси ўрганилмоқда, оммалаштирилмоқда. Бундай тажрибалар бошқа колхозларда ҳам тўпланмоқда. Районда яратилган имконият, шарт-шароитлар мавжуд техникалардан унумли ва самарали фойдаланиш истиқболларини очмоқда.

Уч йилдирки, махсус ишчи комиссияси фаолият кўрсатмоқда. Бу комиссия составида турли хўжаликларнинг вакиллари бор. Улар техникани ремонт қилиш сифатини текширадилар. Бу группаларга худди заводлардаги давлат қабули вакиллари сингари ҳуқуқ берилган. Унинг аъзолари ишга қўйилган машина учун шахсан масъул ҳисобланадилар. Чунки бу машинага улар томонидан махсус тамға босилади. Агарда терим пайтида агрегат ишдан чиқиб қолса бунинг сабаби энг биринчи навбатда машинани ишга яроқли деб топган комиссия аъзоларидан сўралади.

Район ишчи группаси — давлат қабули фаолият бошлаган дастлабки йилда биринчи тақдимдаёқ 30—40 процентдан кўп бўлмаган техника ишга яроқли деб топилди (қабул қилиш шартлари ниҳоятда қатъий). Эндиликда эса 80 — 90 проценти қабул қилинмоқда. Бу йил ишчи группа текширишни 1 июлга қадар тугаллайди. Кузда эса, биз аминмизки, Ўртачирчиқликлар терим конвейерининг пишиқ-пухта ва бенуқсон ишлашини таъмин этадилар.

ЭКОНОМИКА ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

СССР Давлат статистика комитети хабар қилади

Мамлакат меҳнаткашлари 1988 йил бошидан буён ижтимоий ишлаб чиқаришни ва унинг самарадорлигини янада ўстиришни, халқ фаровонлигини оширишни таъминладилар, дейилади СССР Давлат статистика комитетининг СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планининг 1988 йил биринчи кварталида бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборотида.

Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР қонуни кучга кирганлиги, кўпгина корхоналар тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтганлиги уларнинг мустақиллигини кенгайтириш ҳамда фаолият натижалари учун масъулиятини ошириш шароитини яратди, меҳнат коллективларининг ишини активлаштирди.

Ижтимоий меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 4 процент ошди, ҳосил қилинган миллий даромадни ўстиришнинг ҳаммаси шу йўл билан таъминланди.

Саноат маҳсулоти 11 миллиард сўмлик миқдорда кўпайди, унинг ҳажмини ошириш юзасидан белгиланган кўрсаткичга эришилди.

Марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ҳамда корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағи ҳисобидан 0,9 миллиард сўмликдан кўп асосий фондлар ишга туширилди.

Шу билан бирга бир қанча кўрсаткичлар юзасидан план топшириқларини амалга оширишда қолоқликка йўл қўйилди. Саноат маҳсулоти етказиб беришга оид шартномавий мажбуриятларни бузиш ҳали ҳам содир бўлмоқда. Машинасозлик комплекси кўпгина турдаги маҳсулотлар юзасидан давлат буюртмасини бажармади. Халқ истеъмол қиладиган бир қанча молларни ишлаб чиқариш белгиланганидан камроқ бўлди. Баъзи регионларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш камайишига йўл қўйилди. Товар обороти юзасидан белгиланган топшириқ бажарилмай қолди.

(Давоми 3-бетда).

Афғон халқининг миллий байрами шарафига

Бундан ўн йил муқаддам Афғонистон халқ демократик партиясининг раҳбарлигида амалга оширилган Савр инқилоби тараққиёт, демократия ва адолат принциплари асосида афғон халқи олдида миллий ривожланиш учун кенг истиқболлар очди. Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун совет халқи ва Ер юзидаги тараққийпарвар жамоатчилик билан биргаликда қўшни, дўст мамлакат тарихида бурилиш марраси бўлган ана шу шонли санани кенг кўламда нишонламоқдалар. Республикада ўтаётган совет — афғон дўстлиги ҳафталиги Савр инқилобининг ўн йиллигига бағишланди. Ана шу ҳафталик доирасида Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларида йиғилишлар, бирдамлик митинглари, совет — афғон дўстлиги кечалари ўтказилмоқда, Афғонистонда миллий яраш сиёсатини амалга ошириш ва мазкур мамлакатда содир бўлаётган социал ўзгартишлар ҳақида ҳикоя қилувчи фотокўргазмалар очилди.

Тошкент жамоатчилиги вакилларининг 26 апрель куни бўлиб ўтган тантанали йиғилиши афғон халқининг миллий байрамига бағишланди. Бу йиғилишда республика пойтахти ўқув юртларида таълим олаётган афғон йигит-қизлари қатнашдилар.

Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамияти Ўзбекистон республика бўлимининг раиси, «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори Ш. Ниёзовнинг докладида, 20-ўрта ҳунар-техника билим юрти ишлаб чиқариш таълими мастери, собиқ интернационалист жангчи А. М. Абдуллаев, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Ўзбекистон республика комитети раисининг ўринбосари, профессор Г. А. Ҳидоятовнинг нутқларида Савр инқилобининг бу йилги санасини Афғонистон халқи ва унинг бутун жаҳондаги дўстлари Афғонистон теварагидаги вазиятни бартараф этиш тўғрисидаги Женева битимлари имзоланган алоҳида вазиятда кутиб олаётганлиги таъкидланди. Афғонистон республикаси ва Совет Иттифоқи раҳбарларининг биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан Афғонистон Республикасининг Президенти Нажибуллонинг Тошкентдаги учрашуви ана шу битимнинг имзоланишига йўл очди, Тошкентдаги учрашув янгича сиёсий фикрлашнинг самарали намунасидир.

Тантанали йиғилишда сўзлаган нотиқлар жаҳон империализми ва региондаги реакция ёш республикага тиқиштирган эълон қилинмаган оғир уруш шароитида афғон халқи, мана ўн йилдан бери Савр инқилоби идеалларига мувофиқ тарзда янги, адолатли ҳаёт қураётганлигини таъкидладилар. Мамлакатда туб ўзгаришлар амалга оширилмоқда, миллий экономика ва маданият ривожланмоқда. Мамлакатда яшовчи халқлар ва қабилаларнинг тенглиги эълон қилинди, уларга давлатни бошқаришда қатнашиш учун кенг имкониятлар яратилди. Совет Иттифоқи Савр инқилоби ғалабаларини ҳимоя қилишда, социал-иқтисодий ўзгартишларни амалга оширишда афғон халқига жуда катта интернационал ёрдам берди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Афғонистон Республикаси билан анъанавий дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Бизнинг мутахассисларимиз иштирокида Афғонистонда кўпгина халқ хўжалик объектлари бунёд этилмоқда. Тошкентдаги ўқув юртларида дўст мамлакат учун кадрлар тайёрланмоқда. Афғонистондаги бир қанча вилоятлар ва Ўзбекистон областлари ўртасида бевосита оталиқ алоқалари ўрнатилди, мунтазам равишда ўзаро делегациялар юборилмоқда.

Совет кишилари АХДП эълон қилган миллий яраш йўлини, Женева битимларига қатъий риоя қилиш асосида жафокаш афғон заминида қон тўкишни яқин орада тўхтатиш йўлини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Йиғилиш аҳли янги ҳаёт қуришда афғон халқига муваффақиятлар тилади.

Йиғилишда Афғонистон Республикасининг Тошкентдаги бош консули Ғулом Ҳазрат Ҳамгар нутқ сўзлади.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Отажонов қатнашди.

* * *

Афғонистондаги Савр инқилобининг ўн йиллиги муносабати билан Афғонистон Республикасининг Тошкентдаги бош консули Ғулом Ҳазрат Ҳамгар қабул маросими уюштирди. Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ЎзТАГ).

ЁШ КОММУНИСТЛАР ЙИҒИЛИШИ

КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область партия комитети белгилаган тадбирларга мувофиқ «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ташкилоти базасида ёш коммунистлар йиғилиши ўтказилди. У ёш коммунистларнинг жадаллаштириш ва қайта қуришдаги ролига бағишланди.

Йиғилиш қатнашчилари дастлаб В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бўлдилар. Сўнг йиғилишга тўпландилар. Улар ҳузурида Тошкент олий партия мактаби партия қурилиши кафедраси ўқитувчиси Л. В. Горбунова «Партиявий ишларни қайта қуриш муносабати билан ёш коммунистларнинг вазифалари», область партия комитети сиёсий маориф уйи мудири З. М. Конопко «Ёш коммунистларни ғоявий-сиёсий билим даражасини ошириш — жадаллаштириш йўлини амалга оширишнинг муҳим шартидир», область партия комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими инструктори М. З. Рябчун «Партия топшириғи — коммунистлар активлигини оширишнинг зарур шартидир», «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети секретари А. Абдураҳмонов «Жадаллаштириш ва қайта қуришда ёш коммунистлар ролини ошириш юзасидан тўпланган тажрибалар» деган мавзуларда докладлар билан чиқдилар.

Йиғилиш қатнашчилари партияга қабул қилишни планлаштириш, ўқувни ташкил этиш, илмий-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ва бошқа масалалар бўйича фикрлашдилар, тажриба алмашдилар.

• «Тошкент ҳақиқати»нинг давра суҳбати •

УМУМХАЛҚ муҳокамасига ҳавола этилган «СССРдаги кооперация тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси беистисно барча совет кишилари эътиборини ўзига жалб этди. Кооператор ва колхозчилар, хўжалик ходими ва иқтисодчилар, юрист ва совет ходимлари, инженер ва олимлар, хуллас, турли ёшдаги ҳамма касб эгалари янги Қонунни зўр қизиқиш ва манфаатдорлик билан ўқиб ўрганмоқдалар. Бу ҳақда «Тошкент ҳақиқати» газетаси редакциясига ҳам турли хатлар келиб турибди. Уларнинг мазмун ва адреслари хилма-хилдир. Айримларида лойиҳанинг у ёки бу моддасига конкрет ўзгариш ва қўшимчалар киритиш таклиф этилса, бошқаларида Қонуннинг баъзи моддаларини аниқроқ қилиб шарҳлаб бериш илтимос қилинади.

Лойиҳа муҳокамаси юзасидан келаётган хатларнинг характерини ҳисобга олиб, редакция Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг давлат ҳуқуқи ва совет қурилиши сектори ходимлари билан давра суҳбати ўтказди. Суҳбатда иштирок этган сектор мудири, юридик фанлари кандидати А. Ҳ. Саидов, катта илмий ходимлар, юридик фанлари кандидатлари А. Ваҳобов, Ф. Ҳ. Бакаева, илмий ходим, юридик фанлари кандидати Д. М. Қорахўжаев, кичик илмий ходимлар Г. Г. Раҳимшиков, Р. Ю. Юсувалиев, Р. А. Саидовлар янги Қонун лойиҳасини ҳар томонлама чуқур муҳокама қилдилар.

Қуйида давра суҳбати тафсилоти билан танишасиз.

Кооперация тўғрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қиламиз

ТАҚИҚЛАШ УСУЛИДАН — РАҒБАТЛАНТИРИШ ЙЎЛИГА

А. САИДОВ. Бутун мамлакат бўйлаб экономикани ва ижтимоий ҳаётни қайта қуришни жадаллаштириш, совет демократиясини чуқурлаштириш жараёни бевосита дахлдор бўлмаган бирорта соҳа қолмаслиги табиийдир. Партия XXVII съезди белгилаб берган кенг кўламли вазифаларни ҳал этиш масаласи кооперативларни ривожлантиришни, уларнинг революцион янгиланишга самарали ҳисса қўшишини талаб қилаётир. Шу сабабли кейинги бир йил ичида кооперативлар жуда тез кўпайди. Чунончи, кооперативларда ишлаётганлар сони 1987 йилнинг бошида республика бўйича 800 киши бўлса, йил охирига келиб 10 минг кишидан ошди.

Аммо вазият шуни тақозо этмоқдаки, бу ишга янада кўпроқ янги кишиларни жалб этавериш керак. Бизда кооператив ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини кенгайтириш учун ишчи кучлари етарлидир. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, маиший хизмат кўрсатиш ва умумий овқатланиш соҳаларидаги камчиликлар ўрнини кооперативлар ёрдами билан тўлдиришнинг реал имкониятлари бор.

Ҳозирча бизда кооперативлар ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти ўз ҳолича, бошбошдоқлик билан ривожланмоқда. Шунинг учун ҳам улар хилма-хил тўсиқ ва қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Шу муносабат билан кооператив қонунчилик сиёсати жуда муҳим аҳамият касб этади ва у кооперативларнинг бутун имкониятларини ишга солиш ва ривожлантиришга ёрдам беради.

Ҳозирги туб иқтисодий ислоҳот ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларини демократиялаш шароитида барча кооперативлар фаолиятини ҳуқуқий белгилаб қўйишнинг объектив зарурати мавжуд эди. Бундан ташқари иқтисодий омиллар ҳам кооперация тўғрисидаги Қонун лойиҳасини ишлаб чиқишда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Кооперация кўп жиҳатдан кооператив аъзоларида янгича иқтисодий фикрлашни қарор топтиришга, ишлаб чиқаришга ҳақиқий хўжайинлик туйғусини уйғотишга, ташаббускорлик ва социалистик ишбилармонликни шакллантиришга даъват этилган. Ҳозирги жадал иқтисодий-социал ривожланиш шароитида бундай хислатлар жуда зарурдир.

Кооперация тўғрисидаги Қонуннинг идеология жиҳатидан ҳам муҳим аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Кооперативларга бериб қўйиладиган имкониятлар инсон омилининг активлашишига, аъзоларнинг ўз иқтисодий ва сиёсий онгларини мустақил равишда оширишга интилишларини кучайтиришга кўмаклашади, кооператив демократияси тўғрисидаги тушунчаларини тиниқлаштиради. Қонун новаторона ва ижодий фаолиятнинг афзалликларини яққол юзага чиқаради, кооператив ўз-ўзини бошқаришнинг янги формаларини қатъий қўллаб-қувватлайди ва бу билан давлат кооператив сиёсатини ривожлантиришда муҳим янги босқич бошланганлигини билдиради.

Р. САИДОВ. Қонун лойиҳаси билан танишиш чоғида бир нарса кўзга яққол ташланиб қолди. Бу — **ишлаб чиқариш кооперативлари билан матлубот кооперативларини бир-биридан фарқлаб турадиган аниқ чегараланишнинг йўқлигидир.** Жумладан, 2-моддада савдо хизмати ҳам ишлаб чиқариш, ҳам матлубот кооперациясига оид бандларда тилга олинади.

Кооператив мулкни ҳуқуқий муҳофаза қилиш тўғрисидаги 8-модданинг 4-бандида шундай дейилади: «Кооператив ўзига қарашли барча мол-мулк, шу жумладан асосий воситаларга доир мажбуриятлари юзасидан мустақил равишда жавобгар ҳисобланади... Кооператив аъзолари амалдаги қонунлар ёки кооператив Уставда кўзда тутилган ҳоллардан ташқари кооператив қарзлари учун жавобгар бўлмайдилар (?!)». **Нега шундай? Кооператив аъзоларидан бошқа ким жавобгар бўлиши керак?**

Лойиҳанинг 10-моддасида «... Кооператив тузиш совет, хўжалик органлари ва бошқа органларнинг қандайдир махсус рухсатномасига боғлиқ бўлмайди», дейилади. Аммо шу билан бир вақтда кооператив тузилаётганда бино ёки жой аранг ундирилади. Лойиҳанинг бош қисмидаёқ «Қонун... кооперативлар хўжалик фаолиятининг шаклларини эркин танлаб олишни гарантиялайди», деб қўйилгани билан **кооператив аъзолари учун маҳаллий ҳокимиятдан бино ёки жой олишлари гарантиялаб қўйилмаган.**

Менимча, 11-модданинг 5-бандида суд маълум фаолият билан шуғулланишни таъқиқлаб қўйган кишиларнинг кооперативга худди шу фаолият тури бўйича аъзо бўлолмаслиги алоҳида таъкидланганлиги мунозаралидир. Бу ерда гап давлат муассасаси ҳақида эмас, балки кишиларнинг фаолият кўрсатиши қонун билан таъқиқлаб қўйилмаган кўнгилли уюшмаси устида кетаётганлигини ҳам унутмаслик керак.

«Кооператив иқтисодий жиҳатдан асосланмаган тарзда нархларнинг оширилишига йўл қўймаслиги керак». **17-модданинг биринчи бандидаги бундай таъқиқловчи хулосага ҳам қўшилиш қийин.** Чунки, нархни бозор — эҳтиёж ва таъминот белгилайди аслида.

Шу модданинг 2-бандида **«Товарлар (иш, хизматлар)га бозорда пайдо бўладиган рақобат маҳсулотнинг арзонлашувига, маҳсулот нархининг пасайишига ёрдам бериши керак», деган умумий гаплар ҳам бор, уни Қонунга киритиш шарт эмас эди.**

Г. РАҲИМШИКОВ. Назаримда лойиҳадаги айрим моддаларни янада кенгроқ шарҳлаш, аниқликлар киритиб, тушунарлироқ қилиш кераккa ўхшайди. Мен 27-моддага қуйидаги мазмундаги янги бандни киритишни таклиф этардим: **«Халқ депутатлари Советлари кооперативлар ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини уйғунлаштириб турадиган махсус бўлим (бошқарма) тузишлари мумкин. У ўша территориядаги кооперативлар даромадларидан тушадиган маблағ ҳисобига ишлайди».**

29-модданинг 4-бандидаги «Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва халқ контроли комитетлари...» сўзларидан сўнг **«кооперативлар ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини уйғунлаштириб турувчи бўлимлар...»** сўзларини қўшиб қўйиш керак.

Р. ЮСУВАЛИЕВ. Ҳисоб-китоб, ҳисобот ва контрол масалаларига бағишланган 29-моддага қуйидаги мазмундаги янги абзацни киритишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайман: **«Кооперативнинг ўз олдига қўйилган вазифани бажариш бўйича фаолияти шу кооперативга хизмат қиладиган матлубот комиссияси томонидан ҳам назорат қилиниши ва текшириб турилиши керак».**

А. САИДОВ. Афсуски, кўп йиллар давомида давлат тасарруфида бўлмаган меҳнат турларига шубҳа ва ҳадиксираб қараш биз учун одат бўлиб келди. Кооперацияга иккинчи даражали нарса сифатида қаралиб, унинг кенг имкониятлари шу давргача рўёбга чиқмай қолаверди.

Эндиликда янги Қонун лойиҳаси кооперативларни тузиш ва тарқатиб юбориш, мулк фондлари структураси, даромад ва сарф-харажатлар тартибини, кооператив ишига давлат раҳбарлиги шакл ва усулларини белгилаб беради.

Ф. БАКАЕВА. Кооперативларнинг фаолият тури ва территориясига қараб маълум бир иттифоққа ёки бирлашмага уюшишлари хусусидаги ҳуқуқлари лойиҳанинг 14-моддасида мустаҳкамланган. Шу модда билан чуқурроқ танишиш чоғида биз учун муҳимроқ туюлган баъзи фикр-мулоҳазалар ҳам туғилди. Бизнингча, шу модданинг 2-пункти учинчи абзацидаги «... мавжуд резервлар ва имкониятлардан янада тўлароқ фойдаланиш...» сўзларидан сўнг қуйидаги қоида ҳам киритилса дуруст бўларди: **«кооперативларда экспорт оборотига киритишни мўлжаллаб товарлар ишлаб чиқариш, шунингдек, кооперативларни импорт асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш ёки кенг истеъмол молларига бўлган эҳтиёжни қондириш мақсадида чет эл кооператив ташкилотлари ва фирмаларидан товар харид қилиб олиш имкониятларини ўрганиш».**

Бундан ташқари иттифоқ (бирлашма)ларга аъзо бўлган кооперативларнинг ташқи иқтисодий фаолиятларини мувофиқлаштириш, уларнинг экспорт ва импорт бўйича планни бажаришларини таъминлаш, экспортга товар ишлаб чиқаришни кучайтириш ва уларнинг сифатини яхшилашга кўмаклашиш каби ишларни ҳам кооператив иттифоқ (бирлашма)ларининг вазифаларига киритиб қўйиш фойдали кўринади. Шунингдек кооператив иттифоқ (бирлашма)лари ўз аъзоларининг халқаро ва илмий ярмарка ҳамда кўргазмаларда қатнашишларини, чет эл кооперативлари ва фирмалари билан тўғридан-тўғри амалий алоқа қилишларини таъминласалар, зарур бўлиб қолганда ўз мутахассислари ва ходимларини чет элларга юборишларига ёрдам берсалар кооперация ривожи учун жуда фойдали бўларди.

Бу қўшимчаларнинг зарурлиги шундаки, кооператив иттифоқ (бирлашма)лари ўз аъзолари фаолиятини йўналтириб ва мувофиқлаштириб туради, олдида турган вазифаларни муваффақиятли бажаришлари учун зарур шароитларни яратиб берадилар. Чунончи, Центросоюз яъни СССР Матлубот жамиятлари марказий союзи қардош республикаларнинг матлубот жамиятлари союзини бирлаштиради ва СССР матлубот кооперациясининг маркази ҳисобланади. Худди шунингдек, Ўзбекистон Матлубот жамиятлари союзи («Ўзбекбирлашув») область матлубот жамиятлари союзи ва район матлубот жамиятларини бирлаштиради ҳамда уларнинг ташқи товар оборотини ривожлантиришга кўмаклашади.

Шу модданинг 3-бандида кооперативларнинг иттифоқлари (бирлашмалари) кооперативлар делегатлари (вакиллари)нинг съездларида, йиғилишларида тузилади, дейилади-ю, аммо бу иттифоқ (бирлашма)ларнинг фаолияти қандай ташкилий принципга асосланганлиги ҳақида гапирилмайди. Масаланинг бу томони муҳимлигини ҳисобга олиб 3-пунктдаги учинчи абзацдан сўнг шундай қўшимча киритиш керак:

«Кооператив иттифоқ (бирлашма)лар фаолиятининг ташкилий тузилиши демократик централизм принципига асосланган бўлиб, у қуйдагича изоҳланади:

қуйидан юқоригача барча раҳбар органлари сайланади;

кооператив аъзолари ва юқори ташкилотлар олдида вақти-вақти билан ҳисобот бериб турилади:

қарорлар кўпчилик овоз билан қабул қилинади».

А. ВАҲОБОВ. Кооператив ошхона ва кафелардаги санитария ҳолатлари, ҳамда кооператив аъзоларининг шахсий гигиеналарини ўрганиш шуни кўрсатмоқдаки, уларда энг оддий санитария ва шахсий гигиена қоидалари ҳам қўпол равишда бузилмоқда. Шунинг учун кооператив фаолиятига давлат раҳбарлигини мустаҳкамлаш мақсадида 27-модданинг 4-бандидаги «ишлаб чиқариш» сўзларидан сўнг **«шахсий»** сўзини ҳам қўшиб қўйиш зарур.

Эътироф этиш керакки, пайчилик усули шаҳар ва қишлоқларда социал-маданий ва маиший объектлар қурилишини жадаллаштиришнинг асосий формаларидан биридир. Демак, 27-модданинг 5-бандидаги «қуришга» сўзидан сўнг **«пайчилик тартибида»** сўзлари; «поликлиникалар» сўзидан кейин эса **«фельдшерлик ва акушерлик пунктлари, болалар боғча-яслилари»** жумласини киритиш ўринли бўлади, деб ўйлаймиз.

А. САИДОВ. Кооперациянинг социалистик моҳияти, унинг социалистик принципи очкўзлик, бойлик орттиришга ружу қилиш, жинояткорона хўжалик юритиш каби иллатларга нисбатан муросасиз эканлиги тўғрисидаги фикрлар Қонунда янада кучайтирилиши керак. Чунончи, 1-моддадаги 1-бандга **кооперация давлат ва жамиятни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг ҳозирги босқичида халқ ташаббусини истеъмол моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари танқислигига қарши қаратишда давлат саноати потенциалини йирик иқтисодий вазифаларни ҳал этиш мақсадлари учун бўшатиб беришда ҳал қилувчи роль ўйнашга даъват этилганлиги тўғрисидаги қоида киритилса тўғри бўларди.** Шу билан бирга кооператив тармоқларининг кенгайиши билан эҳтиёжнинг тўлароқ қондирила бориши, аҳолини кооперативларга жалб этишнинг мақбул чегараси, меъёри борлиги ҳам алоҳида уқтирилиши керак.

12-моддага қуйидаги мазмунда янги банд киритиш зарур деб ҳисоблаймиз: **кооперативлар ўз олдларига қўйилган вазифаларни бажаролмай қолган ҳолларда, фойда олиш ўрнига зарар кўраётган тақдирда кооператив билан унинг коллектив аъзолари ўртасидаги муносабат амалдаги қонунларга мувофиқ тартибга солинади.**

Г. РАҲИМШИКОВ. Ҳозир кооперативларда кўплаб халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда. Шу билан боғлиқ баъзи муаммолар ҳам юзага келаётир. Жумладан, бу молларни қаерда ва қандай қилиб реализация қилиш масаласи қийинлашяпти. Агар 27-модданинг 2-пункти **«Кооперативларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни реализация қилиш учун халқ депутатлари Советлари ўз қарорлари билан савдо ташкилотлари қошида махсус магазин ёки бўлим очишлари мумкин»** деган изоҳ билан тўлдирилса, бу муаммоларни вақтида ҳал этиб бориш йўллари очилган бўларди.

Ф. БАКАЕВА. Мамлакатда юз бераётган демократлаштириш жараёни ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларига, шу жумладан ташқи иқтисодий алоқаларга ҳам дахлдор бўлиб қолди. Экспорт учун товар ишлаб чиқарадиган кўпгина корхоналарнинг фаолиятларини такомиллаштириш, манфаатдорликларини ошириш мақсадларида уларга экспорт-импорт муомалаларини мустақил амалга ошириш ҳуқуқлари бериб қўйилган.

Бундан ташқари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар корхона ва ташкилотлари билан тўғридан-тўғри алоқаларни ривожлантириш учун кенг имкониятлар бериб қўйилган. Шу муносабат билан 25-модданинг 2-банди биринчи абзацидаги «амалга ошириш» сўзларидан кейин **«кооперация масалаларини ҳал этиш, ишлаб чиқаришни ривожлантириш, кооперация маҳсулотларини экспорт ва импортга етказиб бериш, номенклатураси ва ҳажми юзасидан келишиб олиш учун Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатларнинг тегишли корхона ва ташкилотлари билан бевосита алоқа ўрнатиш»** жумласи киритилиши лозим.

А. САИДОВ. Тушаётган даромад (фойда)ни фақат ўз аъзоларига иш ҳақи сифатида тарқатибгина қолмай, бир қисмини ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарфлаётган кооперативларга бироз камайтирилган миқдорда даромад солиғи солиниши керак. Бундай қоида 19-модданинг 2-бандига киритиб қўйилса мақсадга мувофиқ бўларди. Умуман, фойда кўраётган кооперативларнинг имкониятларини давлат манфаатларига қаратиш воситаси сифатида Қонун лойиҳасининг 3-бобига ихтиёрий асосда марказлаштирилган фонд (банк) ташкил этиш, шунингдек кооперативларга юридик хизмат кўрсатиш тўғрисида алоҳида-алоҳида моддалар киритиш зарур деб ҳисоблаймиз.

Бундан ташқари Қонуннинг 4-бобига ҳам **ижроия комитетлар, қардош республикаларнинг Министрлар Советлари тасарруфида кооператив раҳбарларининг маслаҳатли учрашувлари ва конференцияларини ўтказиб туриш фойдали эканлиги ҳақида ҳам янги модда киритиш зарурати сезилиб турибди.**

Г. РАҲИМШИКОВ. 22-модданинг 4-бандига қуйидагиларни киритишни таклиф этаман: **«Агар кооператив иттифоқ (бирлашма)нинг аъзоси бўлса, бу иттифоқ (бирлашма) кооператив раиси ва унинг бошқа раҳбар ходимларига маъмурий жазо беришга ҳақлидир».**

ДАВРА суҳбати якунида кооперация тўғрисидаги Қонунга қиёслаш мумкин бўладиган бошқа шундай қонун совет қонунчилигида ҳали яратилмаганлиги таъкидланди. Унинг мазмун жиҳатидан, тайёрлаш ва амалда татбиқ этиш жиҳатидан ўзига хослиги шу билан белгиланади. Бир томондан у аслида мамлакат бутун аҳолиси манфаатларини ифодалайди, иккинчи томондан эса, кооператив барча аъзоларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилади. Лойиҳада таъқиқлаш усулидан рағбатлантириш ва ижозат этиш («таъқиқланмаган нарсаларнинг ҳаммасига рухсат берилган») усулига ўтишдан иборат замонавий қонунчилик майллари ҳисобга олинган.

Кооперация тўғрисидаги Қонун лойиҳаси кодификация қилинган акт бўлиб, кооператив ва унинг аъзолари ҳуқуқий статусларини белгилаб берадиган қоидалар тафсилотидан иборат. Ўзининг юридик моҳияти жиҳатидан бу Қонун нормалари комплекс характерга эгадир.

Давра суҳбати ҳисоботини Ўзбекистон ССР ФА фалсафа ва ҳуқуқ институти сектор мудири А. САИДОВ билан «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири А. ЙЎЛДОШЕВ тайёрлашди.

Афғонистон Республикаси апрель инқилобининг 10 йиллигига

Ҳамкорлигимизнинг янги босқичи

Афғонистон республикаси меҳнаткашлари шу кунларда Апрель инқилобининг 10 йиллигини зўр шодуҳуррамлик билан нишонламоқдалар. 1978 йил апрелининг ўша унутилмас кунлари афғон халқининг озодлик, тенглик, социал тараққиёт учун кураш йўлидаги туб бурилиш нуқтаси бўлди.

Революцияни кенг афғон оммаси қувонч билан қарши олган бўлса, бир ҳовуч зодагонлар унинг йўлига тўсиқ қўйишга, турли хил воситалар билан инқилоб ғалабаларини барбод этишга уриндилар. Уларга халқаро империализм ва реакция ҳар томонлама мадад бериб турди. Мамлакатнинг озодлиги ва мустақиллиги ҳавф остида қолган оғир бир вазиятда Афғонистоннинг қонуний ҳукумати ёрдам сўраб Совет Иттифоқига мурожаат қилди. СССР Афғонистон билан тузилган шартномага мувофиқ ўз интернационал бурчига содиқ қолиб қўшни дўст давлатга ёрдам қўлини чўзди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларига совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Ленин асос солган эди. Кейинчалик бу алоқалар янада кенгайди. Инқилобдан сўнг Афғонистонда рўй берган оғир йилларда бу дўстлик жиддий синовдан ўтди.

Қонли тўқнашувлар, революция душманларининг қўпорувчилик ҳаракатлари Афғонистон республикаси халқ хўжалигига жиддий зарар етказди. Шундай шароитда дўстлар ёрдами билан бу ерда янги-янги саноат корхоналари, маданий-маиший муассасалар, турар-жойлар барпо этиляпти. Меҳнаткаш халқ илк бор давлатни бошқаришга кенг жалб қилина бошланди.

Апрель инқилобининг ўн йиллиги арафасида Женевада имзоланган тарихий ҳужжатлар Афғонистон диёрида тинчлик ўрнатиш истиқболларини очиб берди. Бу аҳдномаларга келишишда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Афғонистон республикаси президенти Нажибулло билан Тошкентдаги учрашуви муҳим омил бўлди. Имзоланган ҳужжатлар совет-афғон халқлари ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Тошкент области ва Саманган вилояти ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар ана шундай ҳамкорлик тимсолидир. Ҳозирги пайтда Тошкент области ва Саманган вилоятидаги турдош корхоналар, ташкилот ва муассасалар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик бўйича шартномалар тузилган. Шу шартномага биноан яқинда областимиздан Саманган вилоятига ғишт заводи ускуналари жўнатилди. Завод ишга тушгач, бу ерда турар-жой, маданий-маиший объектлар қурилиши кўлами янада кенгаяди. Мутахассисларимиз вилоят аҳолисини ичимлик сув билан таъминлаш юзасидан ҳам катта ишлар олиб бормоқдалар. Оталиқ ёрдами сифатида радиоузел, поликлиника, темирчилик цехи қуриб берилади. Ўтган йили ишга туширилган тикув цехи учун ҳам машина-ускуналар Тошкент областидан етказиб берилганди. Бу корхона унчалик катта бўлмаса ҳам вилоят ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Унинг фойдаланишга топширилиши билан хотин-қизларни ижтимоий-фойдали меҳнатга кенг жалб қилиш имкониятлари очилди.

Ўзбекларда меҳр икки кўзда деган ажойиб нақл бор. Бир-биримиз билан қанчалик тез кўришиб турсак меҳр шунчалик товланаверади. Шу боисдан ҳам Саманган вилояти ва Тошкент области меҳнаткашлари вакилларининг ўзаро борди-келдилари дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилаяпти.

Ўтган йили Тошкент областида Саманган вилоятининг делегациялари меҳмон бўлдилар. Улар республика ва областимиз экономикаси, маданиятининг ривожланиши, ўн иккинчи беш йилликда меҳнаткашлар олдида турган вазифалар билан танишдилар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги тантаналарида иштирок этдилар. Ёшлар ўртасидаги дўстона алоқалар ҳам мустаҳкамланиб бораяпти. Ўтган йил ноябрь ойида областимиз комсомол ташкилотлари афғон болаларига турли ўйинчоқлар, китоблар, дафтар-қаламлар жамланган 100 та посилка жўнатдилар. Шунингдек, афғон болаларининг Тошкент области пионер лагерларида дам олиши ҳам ташкил этиляпти. Бу йил минг нафар афғон ёшлари, шу жумладан саманганлик 200 нафар ўғил-қиз ёзда пионер лагерларимизда дам олишади. Ҳозирги пайтда Тошкент шаҳар халқ маорифи Бош бошқармаси, шаҳар комсомол комитети Самангандаги болалар уйи, тажриба мактаби, Айбак шаҳридаги марказий бошланғич мактабни ўз оталиқларига олишган.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги байрам қилинаётган кунларда республикамиз пойтахтидаги Юнусобод массивида 300 квадрат метр савдо майдонига эга бўлган «Саманган» магазини очилди. Бу ерда мева ва сабзавотлар, шарбат ва қандолатлар сотилмоқда. Магазинда Афғонистонда ишлаб чиқарилган буюмларни сотиш ҳам йўлга қўйилади.

Маданий алоқалар ҳам тобора мустаҳкамланиб бораяпти. Афғонистон республикасида Ўзбекистон Давлат филармонияси санъаткорлари гастролларда бўлдилар. Шу йил март ойида Саманганда бўлган архитекторларимиз дўстлик боғи лойиҳасини яратдилар.

Ўзбекистонда, шу жумладан пойтахт областида Апрель инқилобининг ўн йиллиги кенг нишонланяпти. Корхоналар, хўжаликлар, муассаса ва ташкилотларда, ўқув юртларида шонли санага бағишлаб тантанали кечалар, учрашувлар ўтказиляпти.

Совет—Афғон дўстлиги узоқ тарихга, бой анъаналарга эга. Мамлакатларимиз шу жумладан, Тошкент области ва Саманган вилояти ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар шу дўстликни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса бўлиб қўшилади.

Ғ. ОЙХЎЖАЕВ,
Тошкент область партия комитетининг инструктори.

● Афғонистонда шофёрлик энг жасоратли касблардан бири ҳисобланади. Улар бошқариб бораётган машиналарга инқилоб душманлари неча бор ҳужум қилгани кўпчиликнинг ёдида. Ўз халқига ҳалол хизмат қилаётган ҳайдовчилардан бандитлар қаттиқ ўч олишга, ташиб келтирилаётган озиқ-овқат ва саноат молларини талон-торож қилишга кўп марта уринганлар. Улар қўлида ҳалок бўлган мард ўғлонлар хотирасига шаҳарлараро йўллар бўйида ёдгорликлар ўрнатилган. Суратда: афғон ҳайдовчилари ёдгорлик олдида.

В. ДУБИЛ фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Тошкент — Саманган

ДЎСТЛИК МАЛҲАМИ

Палатага шошилиб кирган Аниса Носирий онасини кўрибоқ қучоғига отилди. Она-бола анчадан бери бир-бирларини кўришмаганди. Шу боисдан бир-бирларини бағирларидан қўйиб юборишмасди. Аниса онаси, акалари ҳақида сўраса, онаси унинг ўқишларини суриштирарди.

Бу афғон оиласининг тақдири юртдошлариникидан кўп ҳам фарқ қилмайди. Аниса ёшлигидаёқ отасидан етим қолди. Гулсум опа бир этак бола билан уйга кирса хотин, кўчага чиқса эркак бўлди.

Савр инқилобининг душманлари оила бошига не-не кулфатларни солмади дейсиз. Анисанинг катта акаси халқ армияси сафида офицер эди. Жанговар операцияларнинг бирида икки оёғидан ажралди.

Лекин Носирийлар оиласида эрк ва ҳурриятга ишонч кучли экан. Ўғилларидан яна бири офицерликни танлади. Ҳозир у инқилоб ғалабаларини ҳимоя қиляпти. Бу оиланинг яна бир аъзоси эса юрист бўлаяпти. Ҳозир у Тожикистон пойтахтида, Душанбе Давлат университети юридик факультетида ўқияпти.

Оиладаги ёлғиз қиз Аниса шифокорлик касбини танлаган. У ўз орзусига эришгунга қадар ҳаётнинг паст-баландини кўп кўрди. Сўнг билим олиш ниятида Тошкент Давлат медицина институтининг тайёрлов факультетига кирди. Ҳозир институт 1-даволаш факультетининг тўртинчи курс талабаси.

— Ҳақиқий дўст оғир синов пайтларида билинар экан, — дейди Аниса Носирий. — Савр инқилобидан кейин совет халқининг асл фарзандлари юртимизни ташқи ва ички душманлардан ҳимоя қилишда кўмакдош бўлдилар. Ҳозир тинч қурилиш даврига кирмоқдамиз. Саманган вилоятида Тошкент областининг ёрдамида корхона, уй-жой, мактаб, шифохоналар қурилмоқда. Энг яхши шифокорлар саманганликларга тиббий ёрдам кўрсатаяптилар. Беморларимиз Тошкент области касалхоналарида даволанаяптилар. Онам ҳам дардига даво излаб бу ерга келди. Сизлар мамлакатимиз учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаб беришда ҳам катта ёрдам кўрсатяпсизлар. Шарқда бир марта туз ичган жойга қирқ марта салом бер, дейишади. Биз совет кишиларининг, шу жумладан, тошкентликларнинг яхшиликларини бир умр унутмаймиз.

Шу кунларда Тошкент область шифохонасида Саманган вилоятидан келган 21 нафар бемор даволанмоқда. Улар орасида собиқ жангчилар, оддий ишчилар, деҳқонлар, болалар бор. Ўн бир ёшли Комила Муҳаммад Ҳошим мактаб ўқувчиси. Врачлар унда туғма юрак хасталигини аниқлашди. Ҳозир даволанмоқда.

— Менинг эса ошқозоним оғрийди, — дейди Бахтар агентлигининг Саманган вилояти бўйича мухбири Ҳабибулло Муҳаммад Амин. — Врачлар сурункали гастрит диагнозини қўйишди. Шифокорларингизга раҳмат, дори-дармонлари, муолажалари билан ўзимни тетик ҳис қиляпман. Касалхона бош врачи Клара Шарифбоева, барча шифокор ва ҳамширалар бизга жуда ҳам меҳрибон.

Афғон журналистининг гапини агроном Ҳабибулло Ҳафизулло ҳам маъқуллади. У Тошкент областидан юборилаётган қишлоқ хўжалиги техникаси, ўғитлар, уруғлик Саманган вилояти деҳқонларига жуда катта мадад бўлаётганлигини айтди.

Бу йилги баҳорни афғон деҳқонлари, айниқса, катта умидлар билан қарши олдилар. Женевада имзоланган ҳужжатлар ниҳоят Афғонистонда ҳам тинчлик ўрнатилишига йўл очди. Бу тинчлик шартномаларида Тошкент руҳи ҳам борлиги, айниқса, ёқимлидир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан Афғонистон республикаси президенти Нажибуллонинг учрашуви дўстлик ва тинчлик шаҳри бўлган Тошкент руҳининг ҳаётийлигини намойиш этди.

Касалхонада даволанаётган Абдужамил Ҳожи Абдуқаюм, Исматулла Неъматулла, Муҳаммад Ҳасан Бўри ва бошқалар ҳам шифокорларимизнинг меҳрибонлигидан мамнундирлар.

А. НОСИРОВА.

ЭКОНОМИКА ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

(Давоми. Боши 1-бетда).

СССРнинг ташқи савдо обороти 31,6 миллиард сўмни ташкил этди ва 1987 йилнинг биринчи кварталига нисбатан 8,2 процент ортди. Жаҳон бозорига бевосита чиқиш ҳуқуқи берилган министрлик ва идораларнинг умумий экспорт ҳажмидаги улуши 18 процентни, импортдаги улуши 30 процентни ташкил қилди.

Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга 6,7 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент кўп маблағ сарфланди. Шу мақсадларда сарфланган давлат капитал маблағи жами ҳажмининг ярмидан кўпроғини корхона ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ташкил этди. Саноатда 1,5 мингтага яқин механизациялаштирилган поток, автомат, ротор ва ротор-конвейер линиялари ҳамда рақамли программа асосида бошқариладиган 2000 тадан кўпроқ металл қирқиш станоклари ўрнатилди. Бир қанча ишлаб чиқариш комплексларининг техникавий кўрсаткичлари яхшиланди.

Қишлоқ хўжалигига қудратли трактор, бошқа серунум машина-механизмлар етказиб бериш кўпайди. Шу билан бирга бир қанча агрегатларнинг ишдаги пишиқпухталиги ҳозирги талабларга мос келмайди.

Саноат маҳсулотининг 800 тага яқин янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошлади.

Давлат буюртмасига киритилган янги техникани етказиб бериш юзасидан корхоналарнинг биринчи квартал планлари 86 процент бажарилди. СССР Рангли металлургия министрлиги, СССР Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги, СССР Медицина ва микробиология саноати министрлиги корхоналари маҳсулотни тўла-тўкис етказиб бермадилар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар фан-техника тараққиётининг 2000 йилгача мўлжалланган комплекс программасини амалга ошириш давомида социалистик мамлакатлар билан алоқалар кучайди, 60 та қўшма коллектив, лабораториялар, илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари ва халқаро ташкилотлар тузилди. Бироқ ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс автоматлаштириш ва электрлаштириш воситаларини ишлаб чиқариш ҳамда ишлаб чиқаришни ўзлаштириш юзасидан берилган айрим топшириқлар бажарилмаяпти.

Тармоқлараро фан-техника комплексларининг ишланмалари бўйича маҳсулот етказиб берилди. Бироқ, тажриба-экспериментал базаларини, лаборатория-синов марказларини ҳамда тармоқлараро фан-техника комплекслари таркибига кирувчи бошқа объектларни қуришга ажратилган капитал маблағлардан тўла фойдаланилмади.

1988 йилнинг январидан бошлаб маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилган саноат бирлашмалари ва корхоналари доираси 2,2 мингтага етказилди. Март ойида давлат қабули маҳсулотнинг 1,3 миллиард сўмлик 8 процентини биринчи бор тақдим этишда қабул қилмади; йил бошидан буён ўтган давр ичида 18 миллион сўмлик маҳсулот брак қилинди.

Кўп сменали иш режимидаги цехларнинг ишчилари ўтган йилга нисбатан 320 минг нафар ёки 2,5 процент кўпайди. 112 мингтага яқин машина-ускуна, 1,4 миллион квадрат метр ишлаб чиқариш майдони бўшатиб олинди. Уларнинг ярмидан кўпроғидан янги машина-ускуналарни жойлаштириш учун, учдан бир қисмидан меҳнат шароитларини яхшилаш ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун фойдаланилди.

Умуман корхоналарни кўп сменали иш режимига ўтказиш соҳасидаги ишнинг авж олиши суст бормоқда. Машина-ускуналардан фойдаланишда туб бурилишга эришилмади, машина-ускуналар ишининг сменали коэффициенти пастлигича, бекор туриш ҳоллари кўплигича қолмоқда.

Янги ишга туширилган ва реконструкция қилинган қувватларни ўзлаштиришда ҳали ҳам катта камчиликлар бор.

Халқ хўжалигида салкам 5 миллион тонна шартли ёқилғи, 0,5 миллион тонна қора металлар прокати тежалди, салкам 40 миллион гигакалория иккиламчи иссиқлик ресурсларидан фойдаланилди. Истеъмолчиларни кўмир ва газ билан таъминлаш, электр ва иссиқлик энергияси бериш, СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ёқилғи билан ишлайдиган электр станцияларига ёқилғи юбориш белгиланган лимитлар доирасида амалга оширилди.

Халқ хўжалигида 128,4 миллион ишчи, хизматчи ва колхозчи ишлаб турибди (ўтган йилнинг биринчи кварталида 128,1 миллион киши эди). Ишлаб чиқариш тармоқларида ишчи кучининг реал бўшатиб олиниш жараёни сезиларли равишда жадаллашди: саноатда, транспортда ва қурилишда ишловчилар сони биринчи кварталда 0,4 миллион нафар камайди. Бўшатиб олинаётган ходимлар бошқа ташкилот ва тармоқларга, шу жумладан аҳолига хизмат кўрсатиш тармоғига ишга жойлаштирилмоқда, ишчи кучининг бутун кўпайган қисми шу соҳага юборилди.

Кооперативларда биринчи кварталда 0,2 миллион киши ишлади (ўтган йилнинг биринчи кварталида 15 минг киши эди). 0,4 миллион граждан якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланди.

1988 йил январидан эътиборан 76 мингтадан кўпроқ бирлашма, корхона, колхоз, совхоз, ташкилот тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишламоқда, уларда салкам 51 миллион киши меҳнат қилмоқда. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг 60 процентдан кўпроғи, алоқа корхоналари хизматининг 100 проценти, чакана товар оборотининг 97 проценти, пудрат ишлари ҳажмининг 37 проценти уларнинг улушига тўғри келади. Бу йил транспорт корхоналарининг 88 проценти ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ярмидан кўпроғи ўз фаолиятини ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида амалга оширмоқда.

Биринчи кварталда маҳсулот етказиб беришга оид шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишловчи саноат бирлашмалари ва корхоналарида 99,3 процентни ташкил этди, бу эса бошқа корхоналарга нисбатан бир мунча яхшироқдир, Шу даврда меҳнат унумдорлигининг ўсиши (6,6 процент) тармоқнинг бошқа корхоналарига нисбатан бир мунча юқорироқ (4,2 процент) бўлди, айни вақтда янги хўжалик механизмининг имкониятларидан ҳали етарлича тўлиқ фойдаланилмаяпти. Давлат корхонаси (бирлашмаси), тўғрисидаги СССР қонунига хилоф равишда топшириқ бериш фактлари учраб турибди. Материал-техника таъминотидаги камчиликлар корхоналарнинг ташаббусини қисиб қўймоқда. Кўпгина министрликлар янги шароитда ишловчи корхоналарга ички ишлаб чиқариш хўжалик ҳисобини жорий этишда тузукроқ амалий ёрдам бермаяптилар. Кўпгина корхоналарнинг кадрлари хўжалик ҳисоби талабларига тайёрланмаганликлари маълум бўлиб қолди.

Саноатда давлат буюртмаларига мувофиқ маҳсулот етказиб бериш ва истеъмолчилар билан шартномалар асосида бевосита алоқалар юзасидан олинган шартномавий мажбуриятларнинг бажарилишини яхшилашга эришилди. Мажбуриятлар 1987 йилнинг биринчи кварталидаги 97,8 процент ва умуман ўтган йилдаги 98,3 процент ўрнига 99,2 процент бажарилди. Бирлашма ва корхоналарнинг 11 проценти шартнома интизомини бузди (1987 йилнинг биринчи кварталида уларнинг 20 проценти, 1987 йилда 23 проценти бузган эди). 1,5 миллиард сўмлик маҳсулот етказиб берилмади (1987 йилнинг биринчи кварталида 3,8 миллиард сўмлик маҳсулот етказиб берилмаган эди).

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 5,0 процент ошди. Меҳнат унумдорлигининг ўсиши 5,4 процентни ташкил этди. Маҳсулотни ўстиришнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ходимлар сонини мутлақ қисқартириш шароитида таъминланди, фойда кўпайди. Умуман тармоқда ва машинасозликдан ташқари унинг барча компексларида фойда планининг бажарилишига эришилди. Белгиланган топшириққа қўшимча тарзда газ конденсатини ҳам қўшиб ҳисоблаганда 2 миллион тонна нефть, 5,5 миллиард куб метр газ ва 7,5 миллион тонна кўмир, жумладан 3 миллион тонна коксланадиган кўмир қазиб олинди. Шу билан бир қаторда комплексдаги бир қанча корхоналар ва бирлашмалар ёнилғи-энергетика ресурсларини қазиб олиш юзасидан белгиланган топшириқларни адо этмадилар. Бу эса шартномавий мажбуриятларни тўла ҳажмда бажаришга имкон бермади.

Металлургия комплексида тайёр прокат ва пўлат қувурлар ишлаб чиқариш юзасидан давлат буюртмаси бажарилди. Аммо металл маҳсулотининг юқори самарали турларидан бўлган паст легирланган пўлатдан тайёрланган прокат, совуқ ҳолда тайёрланган пўлат тунука, насос-компрессорлар учун ниҳоятда мустаҳкам қувурлар ва бошқа маҳсулотлар топшириққа нисбатан камроқ тайёрланди. Натижада истеъмолчилар олдидаги шартномавий мажбуриятлар тўла бажарилмади. Рангли металлургия саноати корхоналари давлат буюртмаси номенклатураси маҳсулотининг барча асосий турлари бўйича топшириқни бажармадилар. Умуман металлургия комплексида йил бошидан буён 108 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

Машинасозлик комплексининг иши бирмунча яхшиланди — шартномавий интизом даражаси кўтарилди. Ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан металлга ишлов бериш ва энергетика ускунаси, ҳисоблаш техникаси воситалари, маҳсулотнинг бир қанча бошқа турларини ишлаб чиқариш анча кўпайди. Айни вақтда давлат буюртмаси топшириғининг кўп позициялари бажарилмади, умуман комплекс бўйича етказиб берилмаган маҳсулот ҳажми 286 миллион сўмни ташкил этди.

Машинасозлик корхоналари бир-бирларига комплектловчи буюмларни ўз вақтида етказиб беришни таъминламадилар. Маҳсулотнинг айрим турлари бўйича ойлик ишлаб чиқариш ҳажмининг 40 процентдан кўпроғи ойнинг сўнгги кунларига тўғри келди.

Химия-ўрмон комплекси корхоналарида прогрессив конструкциядаги пластик материаллар, синтетик толалар ва иплар, радиал конструкциядаги шиналар, шиша пластиклар ва улардан буюмлар тайёрлаш кўпайди. Айни вақтда бир қанча корхоналар ва бирлашмалар фаолиятидаги камчиликлар комплекс тармоқлари иш натижаларига таъсир этди. Йўл қўйилган қолоқлик шартномавий мажбуриятларнинг бажарилишини таъминламади. Умуман комплекс корхоналари 269 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб бердилар.

Қурилиш комплекси саноатида биринчи квартал топшириғига қўшимча тарзда 600 минг тоннадан кўпроқ цемент, қарийб 900 миллион асбоцемент тахталар шартли плиталари, 564 минг квадрат метр қурилишбоп ойна ишлаб чиқарилди. Йиғма темир-бетон конструкциялар ва буюмлар, деворбоп материаллар, санитария-техника ускуналарининг айрим турларини ишлаб чиқариш юзасидан топшириқлар бажарилди. Умуман йил бошидан буён қурилиш материаллари саноат корхоналари тузилган шартномаларга нисбатан 23 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб бердилар.

Январь — март ойларида чакана нархларда 80 миллиард сўмликдан кўпроқ халқ истеъмол товарлари (алкоголли ичимликлардан ташқари) ишлаб чиқарилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 миллиард сўмлик кўпдир. Алоҳида урф бўлган буюмлар ва истеъмол хоссалари яхшиланган янги товарлар ишлаб чиқариш 1,5 баравар кўпайди. Шу билан бирга истеъмолчиларга 87 мингта радиопрёмник қурилмалари, 42 мингта магнитафон, 44 мингта кир ювиш ва 26 мингта тикув машиналари, 44 мингта электр пилесослар кам етказиб берилди. СССР енгил саноат министрлиги конкрет номенклатура бўйича 164 миллион сўмлик маҳсулот ва товарларни кам етказиб берди.

Агросаноат комплексининг саноат корхоналари озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш биринчи квартал топшириқларини бажардилар. Аммо аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда бир қанча жойларда жиддий камчиликлар бор.

Грузия ССР ва Озарбайжон ССР саноат корхоналари гўшт етиштириш топшириғини, Тожикистон ССР саноат корхоналари ўсимлик ёғи ва сариёғ тайёрлаш топшириғини, Озарбайжон ССР корхоналари, қаймоғи олинмаган маҳсулотлар тайёрлаш топшириғини бажармадилар.

Қишлоқ хўжалик корхоналарида биринчи кварталда 5,6 миллион тонна гўшт (тирик вазнда) етиштирилди ёки ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 2 процент кўп гўшт тайёрланди, 17,3 миллион тонна (5 процент кўп) сут соғиб олинди, 15,6 миллиард дона тухум (6 процент кўп) тайёрланди.

Украина ССР, Грузия ССР, Молдавия ССР, Эстония ССР биринчи кварталида чорва парранда хариди ҳажмини, Тожикистон ССР ва Арманистон ССР эса сут хариди ҳажмини камайтириб юбордилар.

Украина ССРдан ташқари барча иттифоқдош республикалар умумиттифоқ фондига планга кўра чорвачилик маҳсулотлари етказиб берилишини таъминладилар. Украина ССР гўшт маҳсулотлари планини бажармади.

Техникани кўкламги дала ишларига тайёрлаш ниҳоясига етказилмоқда. Аммо ҳамма жойда ҳам техника ремонти ва уни ишга тайёрлаш зарур суратларда олиб борилаётгани йўқ.

Тракторлар ҳамда тупроққа ишлов берадиган ва экиш машиналарининг, минерал ўғитлар ҳамда химиявий озуқа қўшимчаларининг кўп турларини етказиб бериш юзасидан тузилган шартномавий мажбуриятлар бажарилди. 89 минг трактор, 56 минг трактор плуги, 10 минг дискали борона, 55 минг трактор культиватори, 42 минг трактор сеялкаси, ерга минерал ва органик ўғит соладиган 27 минг машина етказиб берилди.

Минерал ўғит (озуқа моддалари 100 процент ҳисобланганда) етказиб бериш 7,2 миллион тоннани ташкил этди, бу эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 153 минг тонна кўпдир, ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 41 минг тонна кўп —306 минг тонна химиявий озуқа қўшимчалар етказиб берилди.

12 та иттифоқдош республикаларнинг хўжаликлари кўкламги экишга киришдилар. 4 апрелга қадар 3,8 миллион гектар ерга баҳорги экинлар, шу жумладан 2,2 миллион гектар ерга дон ва дуккакли экинлар экилди.

Агросаноат комплексида (қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларини ҳам қўшганда) пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан 10 миллиард сўмлик капитал маблағлар ўзлаштирилди. Бу белгиланган лимитнинг 104 процентини ташкил этади.

Давлатнинг марказлашган капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотлар фондлари маблағлари ҳисобига 17,3 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

23,2 миллиард сўмлик марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ўзлаштирилди. Бу шу даврга белгиланган лимитнинг 99,6 процентини ташкил этди. Корхоналар ва ташкилотлар ўзларининг 10,9 миллиард сўмлик маблағларидан фойдаландилар, уларнинг капитал маблағ ҳажмидаги улуши 32 процентга етди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган пудрат ишлари ҳажми 7 процент, меҳнат унумдорлиги 8,9 процент, қурилиш комплекси ташкилотларида ана шу кўрсаткичлар тегишинча 7 процент ва 9,5 процент ортди. Умуман қурилиш ташкилотларида пудрат ишлари плани 104 процент бажарилди.

Темирйўл транспортида умуман юк жўнатиш топшириғи 105 процент, денгиз транспортида чет элларга ва чет эллардан юк ташиш 104 процент бажарилди. Транспорт ҳамма турларида пассажир обороти 4 процент кўпайди ва 235 миллиард пассажир-километрга етди.

1988 йил 1 апрелида аҳоли 285,2 миллион кишига етди.

Халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи 1988 йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу давридаги 202 сўмдан 210 сўмга етди ёки 4 процент кўпайди, колхозчиларнинг жамоат хўжалигидаги меҳнат ҳақи 143 сўмдан 148 сўмга етди (3 процент кўпайди).

Ишлаб чиқариш тармоқларида меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитига ўтиш давом этмоқда. Бу шароитга ўтиш Эстония ССРда ниҳоясига етказилди. Озарбайжон ССР, Арманистон ССР, Молдавия ССР, Ўрта Осиё республикалари бошқа иттифоқдош республикалардан орқада қолмоқдалар.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 40 миллиард сўмликдан кўпроқ, яъни ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 2 миллиард сўм кўп тўлов ва имтиёзлар олди.

Ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оилаларига ўн йил ва ундан кўпроқ вақт муқаддам белгиланган пенсияларни кўпайтириш давом эттирилди. 1988 йилнинг 1 январидан эътиборан колхоз аъзолари ва уларнинг оилаларига камида ўн йилдан бери тўлаб келинаётган пенсияларнинг энг оз миқдорлари оширилди.

Медицина хизматини яхшилаш тадбирлари ўтказилди. Беморлар овқатига, дори-дармон, соғлиқни сақлаш муассасалари учун асбоб-ускуна ва анжомлар сотиб олиш харажатларининг нормалари кўпайтирилди, 3 ёшгача бўлган болаларни даволаш учун дори-дармонларни текинга бериш ва бошқа имтиёзлар жорий этилди.

Етим болаларнинг ва ота-оналарнинг қаровисиз қолган болаларнинг моддий таъминотини яхшилаш чора-тадбирлари амалга оширилди.

Аҳолининг СССР омонат банки муассасаларидаги омонатлари квартал мобайнида 8,1 миллиард сўм миқдорида ошди.

Аҳолига халқ истеъмол моллари сотиш ва пулли хизматлар кўрсатиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,5 процент кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти ҳажми 86,5 миллиард сўмликни ташкил этди ва 1987 йилнинг биринчи кварталига нисбатан (амалдаги нархларда) 4,6 миллиард сўмлик кўп бўлди. Умуман мамлакатда товар обороти умумий ҳажми юзасидан белгиланган топшириқ 527 миллион сўмлик миқдорида бажарилмади.

Алкоголли ичимликлар сотиш тахминан 1987 йилнинг биринчи квартали даражасида бўлди. Шу билан бирга арақ ва ликёр-арақ маҳсулотларини сотиш 4 процент қисқарди.

Савдога гўшт ва сут маҳсулотларининг тушиши кўпайишига қарамай, аҳолининг бу маҳсулотларга бўлган талаби қондирилаётгани йўқ. Бир қанча шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларидаги магазинларда карамель, конфет, печенье, пряник ва бошқа кондитер маҳсулотлари узоқ вақт сотилмаяпти. Нон ва нон-булка маҳсулотларининг турлари ва сифати айрим ҳолларда аҳолининг талабларига мувофиқ эмас. Аҳоли картошка ва мевалар билан қониқарсиз таъминланди. Қишлоқ хўжалик корхоналари ва матлубот кооперациясининг ташкилотлари бозорларда мева-сабзавот маҳсулотлари сотишни зарур даражада ривожлантирмадилар. Натижада шаҳарлардаги колхоз бозорларида нарх-наво ошиб бормоқда. Шу бозорлардаги нарх-наво ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 8 процент кўтарилди.

Аҳолини кийим-бош ва пойабзал билан таъминлашдаги тиғизлик бўшашмаяпти, магазинларда кийим-кечак ва пойабзалнинг турлари кам. Аҳолининг спорт ва туризм товарларига бўлган талабини қондириш муаммоси суст ҳал этилмоқда. Энг зарур рўзғор буюмлари билан савдо қилиш ишининг аҳволи секинлик билан яхшиланмоқда. Бир қанча регионларда кўпгина рўзғор буюмларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаган.

Савдога ёғоч ва қурилиш материаллари ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан 1,3 баравар кўп етказиб берилди. Аммо аҳолининг бу материалларга бўлган талаби тўла-тўкис қондирилмаяпти.

Аҳолига кўрсатилган пулли хизматлар ҳажми 13 миллиард сўмликка етди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 13,8 процент кўпайди. Пулли хизмат кўрсатиш плани бажарилди. Корхоналарда шундай хизмат соҳаси муносиб равишда ривож топгани йўқ. Хизмат кўрсатиш асосий фаолият бўлмаган 46 та министрлик ва идорани атиги 12 таси хизмат кўрсатиш планининг бажарилишини таъминлади.

Пулли хизматлар ҳажмининг ярмиси уй-жой-коммунал ва транспорт хизматига, тахминан чорак қисми маиший хизматга тўғри келади. Аҳолига 3,2 миллиард сўмлик маиший хизмат кўрсатилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан маиший хизмат ҳажми 12,7 процент кўпайди. План 101,1 процент бажарилди. Қишлоқ жойларда маиший хизмат кўрсатиш плани 100,8 процент бажарилди.

Жами саҳни 12,9 миллион квадрат метр уй-жой, шу жумладан корхона ва ташкилотлар фондларининг маблағлари ҳисобидан 2,9 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш 5 процент кўпайди. Умуман мамлакатда биринчи квартал плани ошириб бажарилди. Молдавия ССРдан бошқа ҳамма иттифоқдош республикаларда топшириқларнинг бажарилиши таъминланди.

Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 39 процент кўп умумий таълим мактаблари, 72 процент кўп ҳунар-техника билим юртлари, 37 процент кўп мактабгача тарбия муассасалари, 2,1 баравар кўп касалхоналар, 11 процент кўп поликлиникалар ишга туширилди. Шундай объектларни ишга тушириш юзасидан белгиланган биринчи квартал плани бажарилди. Тожикистон ССРда мактабларни, мактабгача тарбия муассасаларини, касалхоналар ва поликлиникаларни, Арманистон ССР, Эстония ССР ва Молдавия ССРда клублар ҳамда маданият уйларини ишга тушириш планлари бажарилмади.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ишда экологик вазият жуда кескин бўлган регионларга алоҳида эътибор берилди Махсус тузилган ҳукумат комиссияси Орол денгизи ҳавзасида сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш тадбирларини тайёрламоқда.

Шу билан бирга табиатни муҳофаза қилиш объектларини қуришда орқада қолинди, табиатни муҳофаза қилиш қонунларини бузиш ҳолларига йўл қўйилди. Мамлакатда табиий ресурсларни сақлаб қолиш ва кўпайтириш, атроф-муҳитнинг ҳолатини яхшилаш соҳасидаги ишни такомиллаштириш мақсадида табиатни муҳофаза қилиш ишини тубдан қайта қуриш юзасидан асосий йўналишлар белгиланди.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференциясини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздириб, экономикани ривожлантиришда биринчи кварталда эришилган ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ҳамда бу йилги планларни муваффақиятли бажариш борасидаги куч-ғайратларини тобора оширмоқдалар.

(ТАСС).

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ давлат секретари Ж. Шульц ўртасидаги учрашувнинг якунларини, Совет-Америка музокараларининг натижаларига кўра қабул қилинган қўшма баёнотни шарҳлашда давом этмоқда. Чехословакиянинг «Руде право» газетаси редакцион шарҳида СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар ҳозир муросасозлик йўлларини, биргалашиб ташланадиган қадамларни излаш билан характерланади, деб ёзади. Шу жиҳатдан олганда, Москвадаги музокаралар навбатдаги олға жилиш бўлди. Чехословакиянинг бошқа бир «Млада фронта» газетаси таъкидлайдики, Москвадаги учрашувда олий даражада бўлажак Совет—Америка учрашувига тайёргарлик масалаларида, шунингдек ер ости ядро синовлари билан алоқадор проблемалар хусусида силжишга эришиш мумкин бўлди. Газета икки мамлакат ўртасида интенсив очиқ мулоқот давом этмоқда, деб ҳисоблайди. Франциянинг «Юманите» газетаси Москвада эришилган силжиш иккала томон стратегик ҳужум қуролларини имкони борича жуда қисқа муддатларда камайтириш ва чеклаш тўғрисидаги шартнома ишлаб чиқилишини тугаллаш мақсадида жадал куч-ғайрат сарфлаш учун қатъий мажбурият олганлигини тасдиқлади, дейди.

Болгариянинг «Работническо дело» газетаси БКП Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси май ойида партия Марказий Комитетининг пленумини ўтказишга қарор қилганлиги тўғрисида хабар бериб, пленумда маънавий соҳанинг аҳволи таҳлил этилади, қатъий қайта қуришнинг асосий йўналишлари белгилаб берилади, деб ёзади. Минг-минглаб илмий ходимлар, зиёлилар, журналистлар, идеология ва маданият муассасаларининг меҳнаткашлари учун пленум қарорлари юксак мезонлар руҳида янгилашнинг қудратли омили бўлиб қолмоғи керак, деб таъкидлайди газета. Бўлғуси пленум қарорлари келаси йиллар учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади, десак муболаға қилмаган бўламиз, дейди газета. Барча масалалар ошкоравийлик вазиятида муҳокама қилиниши лозим, деб таъкидлайди газета.

Афғонистоннинг «Ҳақиқате инқилобе савр» газетаси Афғонистон Республикасининг Президенти Нажибулло Афғонистон масалаларига бағишлаб ўтказилган Афғонистон — Совет — Америка учёқлама конференциясида қатнашган Совет ва Америка делегацияларининг аъзолари билан учрашганлиги тўғрисида хабар қилиб, Афғонистон раҳбарининг фикрича, бу конференция халқлар, шунингдек давлатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашга, регионда ва бутун дунёда тинчликни таъминлашга кўмаклашади, деб таъкидлайди. «Вашингтон пост» газетаси Қобулдан олинган мақоласида «Афғонистоннинг раҳбари ўз ҳукумати билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашни ёқлаб гапирганлигини ёзиб, Женева аҳдномаларининг имзоланиши ҳатто энг кескин проблемалар ҳам музокаралар столи теварагида тинч йўл билан ҳал этилиши мумкинлигини кўрсатди» деб таъкидлайди.

Франциянинг «Монд» газетаси Исроил босиб олган араб территорияларидаги аҳволни шарҳлаб, Исроилнинг 40 йиллигига бағишланган тантанали маросимлар тугар-тугамас турли районларда Исроил маъмурлари фаластинликларга қарши яна жазо чораларини кўриб, босиб олинган территорияларни ташқи дунёдан тамомила яккалаб қўйдилар, деб таъкидлайди. Бугунги кунда жами 400 минг киши яшаётган районларда комендантлик маҳали амал қилмоқда. Иордан дарёси ғарбий соҳили билан Ғазо сектори аҳолисининг Исроилга кириши тақиқлаб қўйилган.

(ТАСС, 25 апрель).

ШИМОЛ ПРОБЛЕМАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН СЕМИНАР

ХЕЛЬСИНКИ, 25 апрель. (ТАСС). Финляндия пойтахтида бугун Шимолда, шу жумладан Арктикада хавфсизлик ва тинч ҳамкорликни таъминлаш масалаларига бағишланган Совет-Финляндия парламентлараро қўшма семинари ўтмоқда. Семинар Финляндия парламенти раҳбариятининг ташаббуси билан ташкил этилди. Семинарда совет томонидан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси Лев Николаевич Толкунов, шунингдек Финляндияда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар комиссияларининг делегацияси қатнашмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев бултур октябрь ойида Мурманскда сўзлаган нутқида олға сурилган ташаббуслар семинар қатнашчиларининг диққат марказида турибди.

✦ **Люцерн шаҳрида таниқли мўйқалам устаси Ханс Эрнининг асарларидан тузилган катта кўргазма очилди. Кўргазмада 130 та асар намойиш этилаяпти. Санъаткорнинг довруғи Швейцария оша чет элларга ҳам кетган. У яратган полотноларда яхшилик ва адолат мадҳ этилган. СУРАТДА: Ханс Эрни ўзи яратган янги асар олдида. Қўлидаги китоб — санъаткорнинг кўп йиллик ижодиётига бағишланган.**

Кейстон — ТАСС фотоси.

СЪЕЗД ЎЗ ИШИНИ ТУГАТДИ

● ДИФФЕРДАНЖ (Люксембург). Якшанба куни бу ерда Люксембург Коммунистик партиясининг XXV съезди ўз ишини тугатди. Съезд делегатлари бу ердаги спорт саройининг залида партия стратегияси ва тактикасини икки кун муҳокама қилиб, меҳнаткашлар ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш проблемаларини диққат марказида тутдилар. ЛКП Марказий Комитетининг сиёсий доклади юзасидан музокараларда сўзга чиққанлар Компартиянинг мамлакат сиёсий ҳаётига таъсири ошганлигини айтдилар.

Съезд ЛКП Марказий Комитетининг янги составини сайлади. Сўнгра ЛКП Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленумда партия Марказий Комитетининг ижроия комитети сайланди. Рене Урбани яна Люксембург Коммунистик партиясининг раиси бўлди.

Телетайп лентасидан

● ВЕНА. Австрия Коммунистик партияси қурол-яроғларни камайтириш ҳамда халқаро кескинликни юмшатиш учун, ҳарбий блокларни аста-секин тугатиб бориш, Умумевропа ҳамкорлигини таъминлаш, Хельсинки Якунловчи актининг моддаларини амалга ошириш учун курашмоқда, Австрия компартиясининг раиси Франц Мурининг «Фольксштимме» газетасида эълон этилган баёнотида шулар айтилган.

● ДАМАШҚ. Эрон ташқи ишлар министри Али Акбар Вилоятий Сурияга қилган икки кунлик визитини тугатди, шу визит чоғида у САР Президенти Ҳ. Асад ҳамда ташқи ишлар министри Ф. Асшараа билан музокаралар олиб борди, деб хабар қилади САНО агентлиги.

У жўнаб кетиши олдидан Эрон элчихонасида матбуот конференцияси ўтказди.

● ПРАГА. Чехословакия пойтахтида бўлиб ўтган неврологияга бағишланган биринчи Европа конгрессида бир ярим минг олим ва мутахассислар қатнашди. Юрак қон томир системаси касалликларининг профилактикаси ва уларни даволаш муҳим масалалари, бошқа проблемалар уларнинг диққат марказида турди. Конгрессда Европа неврология жамияти тузилди. Братислава шаҳридаги Ян Коменский номли университет медицина факультетининг профессори Д. Братко жамият раиси қилиб сайланди.

(ТАСС, 25 апрель).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ХЎЖАҚЎРҒОНЛИК ЁШЛАР АРЗИНИ КИМ ЭШИТАДИ?»

1988 ЙИЛ 24 ФЕВРАЛЬ

ШУНДАЙ сарлавҳали мақола авторлари бўлган Хўжақўрғон қишлоғилик ёшлар кейинги ўн йил давомида бирорта ҳам янги маданий-маиший объект қурилмаганлиги, ишдан бўш вақтни кўнгилли ўтказиш учун ҳеч қандай шароит йўқлиги, бу ҳақдаги ариза ва шикоятларга район партия, совет ва хўжалик органлари етарли эътибор бермаётганлиги ҳақида куюниб ёзишган эди.

Редакция шу танқидий мақола юзасидан Орджоникидзе район Май қишлоқ Совети ижроия комитети раиси Е. Шагаевдан жавоб олди. Унда таъкидланишига қараганда мақола қишлоқ Советининг сессияси қатнашчилари муҳокамасига ҳавола этилган. Биринчи бўлиб «Красний водопад» тажриба базаси директори С. Саидғозиев ахборот берди. Хўжақўрғон қишлоғида маданият уйи йўқлиги ва болалар боғчасининг талабга жавоб бермаслиги ҳисобга олиниб, «Узгипросельстрой» лойиҳа институтига буюртма берилди. 200 ўринли маданият уйи ва 140 ўринли боғча биноларининг лойиҳалари тайёр бўлгач, маблағ ажратилади ва 1989 йилдан қурилиш бошланади.

Сессия қарорига мувофиқ Хўжақўрғон қишлоғидаги маданий-маиший объектлар қурилиши «Красний водопад» тажриба базасининг 1989—1990 йилги планларига киритилди ва қурилиш ишларининг ўз вақтида бошланишини таъминлаш шу хўжалик раҳбарлари зиммасига юклатилди. Қарорнинг ижросини қишлоқ Совети ижроия комитети назорат қилиб боради.

ФЕСТИВАЛЬ ДЎСТЛИККА ЧОРЛАЙДИ

Шу кунларда серқуёш диёримизда Ленин комсомолининг 70 йиллигига бағишланган Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари ёшларининг шеърият, халқ қўшиқлари ва рақслари I фестивали муваффақият билан давом этмоқда. У турли миллат фарзандлари мустаҳкам дўстлигининг ёрқин намойишига айланмоқда.

Бундай тантаналар 22 апрель куни пойтахтимиз бош майдонидаги улуғ Ленин ҳайкали пойига ва Номаълум солдат қабрига гулдасталар қўйиш билан бошланди.

Шу куни байрам қатнашчилари халқимизнинг анъаналарига кўра карнай-сурнай садолари остида пойтахтимизнинг Тельман номли маданият ва истироҳат боғига кириб келдилар. Қардош республикалар байроқлари билан безатилган бу оромгоҳда фестиваль тантана билан очилди. Бу ерда ҳозир бўлган Тошкентдаги барча корхоналарнинг илғор вакиллари, олий ўқув юртларининг ёшлари, Тошкентда билим олаётган хорижий мамлакатлардан келган йигит ва қизлар меҳмонларни самимий кутладилар.

— Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг ана шундай дўстлик фестивалини ўтказиш ҳақидаги таклифини биз бажонидил қабул қилдик, — дейди Тожикистон ССР Ўратепа шаҳридаги «СССР 60 йиллиги» номли устки трикотаж кийимлари фабрикаси қошидаги «Дилшод» фольклор халқ ансамбли музика раҳбари Фурқатжон Шарипов. — Бу анжуманга пухта ҳозирлик кўришга ҳаракат қилдик ва репертуаримиздаги энг яхши қўшиқ ҳамда рақсларни танлаб олиб келдик. Чунки бу фестиваль маънавий бойлигимизни ўзаро баҳам кўриш, бир-биримиздан ўрганишда аҳамиятга эгадир.

Фестиваль иштирокчилари келган кунлариданоқ бир қатор тадбирларда қатнашишга муяссар бўлдилар. Улар Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётган тенгдошларининг иш фаолиятлари билан танишдилар. Шунингдек, юзлаб етим болаларнинг меҳрибон онаси — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Хлебушкина раҳбарлик қилаётган 22-болалар уйи тарбияланувчилари билан учрашдилар.

Ёшлар байрамининг программаси ниҳоятда ранг-баранг. Куни кеча меҳмонлар Хоразм воҳасида бўлиб қайтдилар. Улар у ерда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашганларнинг ёдгорлик пойига гуллар қўйдилар, Хива шаҳри билан танишдилар, турли саноат корхоналарида учрашувларда қатнашдилар. Хоразмликлар Урганч маданият ва истироҳат боғида бўлиб ўтган оммавий сайлда фестиваль қатнашчиларини Бухорога кузатиб қолдилар. Бухоро, Самарқанд ва Қўқон шаҳарлари бўйлаб давом этган саёҳат ва учрашувлар ҳам таассуротларга бой бўлди.

Меҳмонларимиз орасида Тожикистон ССР халқ артисти Аъло Алаев, тожик шоирлари Гулбаҳор Мирзаева, Раҳмат Назарий, Сайдулла Абдуллаев, Қирғизистон Ёзувчилар союзининг аъзоси Марқабой Аматов, шоира Вера Виноградова ҳам бор. Шунингдек бу тантанада Ўш областининг «Тоғ булоғи», Ашхобод педагогика билим юртининг «Ёшлик» халқ ансамбллари, Қозоғистон ССРнинг ҳам бир қатор ҳаваскорлик коллективлари иштирок этмоқдалар.

Афғонистон Республикаси Демократик ёшлар ташкилотининг «Гули Сурх» ансамбли сермазмун репертуари билан кўпчиликни хушнуд этмоқда.

Қардошликнинг ёрқин тантанасини намойиш этаётган бу фестиваль қатнашчилари турли шаҳар ва районлардаги меҳнат коллективлари билан учрашмоқдалар, улар учун концертлар кўрсатмоқдалар.

З. ЖЎРАЕВА.

● **ТЕЛЬМАН** номли маданият ва истироҳат боғида бўлиб ўтган тантанада бу ерга йиғилганлар оромбахш куй ва қўшиқлар тинглаб, санъаткор ва ҳаваскор ўйинчиларнинг жозибали рақсларини, масхарабоз ҳамда полвонларнинг чиқишларини завқ билан томоша қилиб дам олдилар. Суратларда: байрам тантаналаридан лавҳалар.

Е. БОТИРОВ фотолари.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ГАПИРУВЧИ СОАТЛАР

● Техника ривожи юксак чўққиларга кўтарилгандан буён кнопкасини босишингиз билан овоз чиқариб, аниқ вақтни айтиб берадиган қўл соатлар ҳам унча янгилик бўлмай қолди. (Шунга ўхшаш гапирадиган соатларни Иттифоқимизда—Минскда ҳам ишлаб чиқаришни ўзлаштиришмоқда). Ҳозирча Япониянинг «Ситизен» фирмаси нафақат гапирадиган, балки берилган топшириқни бир зумда бажарадиган соатлар ишлаб чиқара бошлади.

«Войс мастер» электрон қўл соати ана шундай хусусиятга эга. У хўжайининг топшириғини олгач, дарҳол овоз чиқариб аниқ вақтни айтиб беради, мўлжалланган пайтга соат жиринғироғини ўрнатади, бошқа ердаги соат минтақасида вақт неча бўлганини хабар қилади (бу — уйида ҳозир соат неча бўлганини билгиси келган, узоқ сафарларда юрган саёҳатчиларга айниқса қўл келади). Бундан ташқари электроника буйруқ бўйича 16 та телефон номерини ҳам эслаб қолади ва зарур пайтда хабар қилади. Умуман бу соатлар жами 31 та топшириқни бажаради, лекин бундан олдин соат эгасининг овозига ўрганиб олиши керак... Ҳар бир топшириқ икки мартадан қайтарилади, электроника уларни эслаб қолади ва бегона овозга жавоб қайтармайди.

ҚОВОҚ ЕТИШТИРУВЧИЛАР ЧЕМПИОНАТИ

● **1987 йили қовоқ етиштириш бўйича Британия миллий чемпионатида Линда Уизере ғолиб чиқди. У ўстирган қовоқнинг вазни 128 килограмм келди (1984 йилги Британия мутлақ рекорди 200 килограмм). Бу соҳада ғолибликни қўлга киритган Линда хоним 200 фунт стерлинг мукофот пулидан ташқари АҚШда ўтадиган халқаро қовоқ фестивалида Британия номидан қатнашиш ҳуқуқига ҳам эга бўлди. Фақат бу ерда англиялик хоним ўстирган қовоқ ҳеч кимни ажаблантирмади. Американинг илиқ иқлимли шароитида анча тош босадиган қовоқлар етиштирилади. Масалан, фермер Дон Флеминг ўтган йили 274 килограмм келадиган қовоқ ўстирган (АҚШда 1986 йилги рекорд вазн — 302 килограмм бўлган эди). Агар қовоқ яхши парвариш қилинса, кунига тўрт ярим килограммдан тош босар экан.**

МАШИНА ИНЖЕНЕРНИ ЧАҚИРАДИ

● Бриджуотер (Буюк Британия) шаҳрида целлофан ишлаб чиқарадиган жаҳонда йирик корхона бор. Бу ерга ўрнатилган ускуналар, машиналарга бузилиб қолганда устани излаб топадиган махсус қурилма ўрнатилган. Инженер заводнинг қайси бурчагида бўлмасин, уни дарҳол носоз машина ёнига чақиради.

Инженер-техник ходимлар кўкрак чўнтакларида кичкина приёмник олиб юришади. Ишлаб чиқариш процессини бошқариб турадиган ЭҲМ белгиланган технологиядан озгина бўлса-да четга чиқишларни сезиши биланоқ, эфирга кодлаштирилган сигналлар юборади ва тезликда носоз машина ёнига керакли мутахассис етиб келади.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Озарбайжон ССР Маданият министрлиги
С. РАҲМОН НОМИДАГИ ШЕКИН ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИ
М. Ф. Охундов таваллудининг 175 йиллигига бағишлаб
28 АПРЕЛДАН 3 МАЙГАЧА ЎЗ ГАСТРОЛЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ
28, 29, 30 апрель, 1, 2 май кунлари соат 19.30 да Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри биносида
М. Ф. ОХУНДОВ АСАРИ

«МУСЬЕ ЖОРДАН ВА ДАРВИШ МУСТАЛИШОҲ»

(2 қисмдан иборат музикали комедия)
СПЕКТАКЛИНИ НАМОЙИШ ЭТАДИ.
АСОСИЙ РОЛЛАРДА
Мусье Жордан — Айшад МАМЕДОВ
Дарвиш Мусталишоҳ — Мухтор ИБАДОВ
Бек Шоҳбоз — Илҳом АЛИЕВ.
Хотамхон оға — Рафиқ ЮНУСОВ
Хоним Шаҳрибон — Қамар МАМЕДОВА
Хонпари — Ганира МАМЕДОВА
Куса — Фармон Абдуллаев
Кечол — Хонлар ГАШИМЗАДЕ
ИШТИРОК ЭТАДИЛАР.
Саҳналаштирувчи режиссёр — Жаҳонгир Наврўзов.
Рассом — Гудрат Мамедов,
Композитор — Живаншир Кулиев,
Балетмейстер — Али Ашрафи.
Касса соат 10.00 дан очиқ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ
М. Қориёқубов номли ўзбек давлат концерт-филармония — бирлашмаси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
29, 30 апрель соат 19.30 да
ШОИР ЎТКИР РАШИД ШЕЪРЛАРИ БИЛАН АЙТИЛАДИГАН ҚЎШИҚЛАР АСОСИДА ТУЗИЛГАН

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Камолиддин РАҲИМОВ, Ҳабиба Охунова, Ғуломжон ЁҚУБОВ ва Муҳаббат ШАМАЕВА;
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Ортиқ ОТАЖОНОВ, Таваккал ҚОДИРОВ ва Малоҳат ДАДАБОЕВА;
Лирик хонанда: Фахриддин УМАРОВ
Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ҳожиакбар ҲАМИДОВ.
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Билетлар СССР Ҳалқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан сотилмоқда.

Тошкент давлат циркида
ЯНГИ ПРОГРАММА
МОСКВА ВА ЛАТВИЯ ЦИРКЛАРИ АРТИСТЛАРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. КОРНИЛОВ раҳбарлигидаги
«АФРИКА ВА ҲИНД ФИЛЛАРИ» КАТТА АТТРАКЦИОНИ
2 бўлимдан иборат ранг-баранг программа.
ТОМОШАЛАР — соат 19.30 да, шанба куни 16, 19.00 да, якшанба куни 12, 15, 18.00 да БОШЛАНАДИ.
Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қилинади.
Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.
Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ГОССНАБИНИНГ ТОШКЕНТ БОШҚАРМАСИ
1988 йил 28 апрелгача
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА
Халқ истеъмоли моллари бўйича идоралараро мувофиқлаштириш маркази биносида
(Ҳамид Олимжон майдони, 13«а» уй)
фойдаланилмайдиган ортиқча материаллар, асбоб-ускуналар, комплектлаштирилган буюмлар ва бошқа маҳсулотларни сотиш бўйича

ОБЛАСТЬ САНОАТ ЯРМАРКАСИНИ ЎТКАЗАДИ

Саноат ярмаркасига саноат бирлашмалари, корхоналар, ташкилотлар, колхозлар ва совхозларнинг вакиллари таклиф қилинади.
Ярмаркада қатнашиш фойдаланилмайдиган ортиқча материалларни сотиш, шунингдек, зарур молларни харид қилиш имкониятини беради.
Справкалар учун телефон: 78-87-56.

ГРАЖДАНЛАР!

ИЧИМЛИК СУВИНИ АСРАНГ! ИЧИМЛИК СУВИДАН ТЕЖАБ, ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШНИ УНУТМАНГ.

— Томорқа участкалари ва яшил кўкатларни, йўлкаларни, ҳовли юзлари, майдонлар, ҳиёбонларни водопровод суви билан суғориш ва ичимлик сувини ишлатиш қатъиян тақиқланади.

— Ҳовли водопровод кранларининг носозлиги устидан назорат қилиб боринг. Ичимлик сувининг исроф бўлишига йўл қўйманг.

— Санитария приборлари ва тўсқич арматура доим соз ҳолда бўлиши лозим.

— Ичимлик сувининг силқиб оқишига йўл қўйманг.

ЭСДА ТУТИНГ! СУВ — БУ ҲАЁТ ДЕМАКДИР.

— Сув ва ҳаёт бир-бирига доим уйғун. Ичимлик сувини эҳтиёткорлик билан сарфлаш — ҳар бир кишининг бурчидир.

Водопровод тармоқларидан сув оқиб туриши, экин-тикинларни водопровод суви билан суғориш квартираларни ичимлик сув билан нормал таъминлашга путур етказади.

Водопровод тармоқларидаги аварияларва сувдан фойдаланиш борасидаги қоидаларнинг бузилиши ҳақида қуйидаги телефонлар орқали марказий диспетчерлик бюросига қўнғироқ қилинг: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

— Сувдан ва шаҳар канализацияси хизматидан фойдаланганлик учун тўланадиган тўловларни ўз вақтида узиб боринг.

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ.

СПОРТ

БИР ТУРДА 29 ТЎП

● Футбол бўйича мамлакат чемпионати биринчи лига қатнашчилари ўтган куни 5-тур ўйинларини ўтказдилар. Турли шаҳарларда бўлиб ўтган 11 та учрашувнинг саккизтасида майдон эгалари ғолиб келишди. Иккита ўйин бир хил — 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугади. Тошкентда «Пахтакор»нинг пешқадам Марказий Армия спорт клуби футболчилари билан бўлган ўйинида 1:1 ҳисоби қайд этилди. Учрашувнинг 32-минутида Жиззахнинг «Ёшлик» командасидан «Пахтакор» сафига ўтган ва биринчи бор майдонга тушган В. Сараев ҳисобни очди. Лекин орадан икки минут ўтар-ўтмас Юрий Курбико кўпол хатосидан фойдаланган В. Мосовитин вазиятни тенглаштирди.

Энг йирик ҳисоб Львов шаҳрида қайд этилди. Маҳаллий Армия спорт клуби ростовлик клубдошларини 5:1 ҳисобида енгишди. Умуман бу турда ҳужумчилар актив ҳаракат қилдилар ва жами 29 та тўп киритишди, буларнинг 22 тасини майдон эгалари киритган бўлса 7 таси меҳмонлар ҳисобига тўғри келди.

Марказий Армия спорт клуби футболчилари беш турдан сўнг 9 очко тўплаб пешқадамлик қилишмоқда.

«Пахтакор» ҳисобида тўрт очко бор. Тошкентлик футболчилар эртага ўз майдонларида Кемеровонинг «Кузбасс» коллективини қабул қилишади.

Энди бешинчи тур натижалари билан танишинг: «Даугава» — «Ротор» — 1:0, «Динамо» (Бт) — «Шинник» — 3:0, «Гурия» — «Таврия» — 2:0, «Металлург» — «Динамо» (Ст) — 1:1, «Колос» — «Спартак» — 2:0, «Помир» — «Кузбасс» — 2:0 «Котайк» — «Звезда»— 3:2, «Кубань» — «Геолог» — 0:1, «Ростсельмаш» — «Заря» — 2:1.

БАДИИЙ ГИМНАСТИКАЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

● ТЎРТ КУН давомида Запорожьенинг «Юность» спорт саройида бадиий гимнастикачиларнинг мамлакат 40-чемпионати бўлиб ўтди. Тошкентлик Мария Николаева кўпкурашда 78,8 балл тўплаб шахсий ҳисобда биринчи бўлди.

Ўзбекистон гимнастикачилари команда ҳисобида тўртинчи ўринни эгалладилар. Лекин уларнинг натижаси билан учинчи мукофотли ўринни эгаллаган Белоруссия гимнастикачилари тўплаган очко оралиғидаги фарқ жуда кам, 0,45 баллни ташкил этади, холос.

ҒОЛИБ ТАЛЛИНГА БОРАДИ

● РЕСПУБЛИКА шахмат-шашка клубида уч кун мобайнида шахмат бўйича Ўзбекистон кубоги учун блиц турнир бўлиб ўтди. Стартга 118 спортчи чиқди. Уларнинг 12 таси спорт мастери, 38 қатнашчиси эса мастерликка номзоддир. Тошкентлик А. Ненашов 9,5 очко тўплаб биринчи ўринни эгаллади ва Таллин шаҳрида 3 майда бошланадиган Бутуниттифоқ мусобақаларига йўлланма олди.

СПОРТ

БОЛАЛАР ИЖОДИЙ КЎРГАЗМАСИ

Шу кунларда Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва республика Рассомлар союзининг эстетик комиссияси ташаббуси билан Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти Тошкент шаҳар Советининг Тарғибот уйида «Республика ёш талантлари ижоди — жонажон социалистик Ватанга» шиори остида XIII болалар ижодий кўргазмаси намойиш этилмоқда.

Кўргазмадан ёш ижодкорларнинг икки мингдан зиёд тасвирий ва амалий-декоратив санъат борасида яратган ижодий ишлари ўрин олган. В. И. Ленин номидаги Республика, Островский номидаги шаҳар пионер ва ўқувчилар саройлари, Тошкентдаги 69-, 74-, 80-, 188-, 240-, 244-, 256-ўрта мактаблар, шунингдек, Чорвоқ, Навоий, Қўқон, Самарқанд шаҳарларидаги пионер ва ўқувчилар саройлари ҳамда Андижон шаҳридаги 11-ўрта мактабнинг тасвирий санъат ва ёғоч ўймакорлиги, ҳайкалтарошлик тўгаракларининг қатнашчилари томонидан бажарилиб, кўргазмага қўйилган ижодий ишлар санъат ихлосмандларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Айниқса, шаҳримиздаги 69-ўрта мактабнинг 4-синф ўқувчиси Ю. Балованинг «Ҳиндча рақс», 240-ўрта мактабнинг 4-синф ўқувчиси А. Кузьмининнинг «Серқуёш Ҳиндистон», 256-ўрта мактабнинг 6-синф ўқувчиси И. Леонтьеванинг «Ҳиндистон менинг тасаввуримда» каби тематик композициялари рангларининг ёрқинлиги, тема мазмунининг теранлиги билан ажралиб туради.

Галереяда рангтасвир жанридаги расмлардан ташқари халқ амалий санъатига мансуб ишлар ҳам кенг ўрин олган. Бу турдаги асарларда болаларнинг халқимиз анъаналарига муносабати ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Хусусан Островский номидаги пионер ва ўқувчилар саройида миллий чеварлик сирларини пухта ўрганаётган З. Камолова, Б. Холмуҳамедова ва бошқалар, каштачилик ва тўқувчилик соҳасида олиб борган изланишларининг маҳсули сифатида бир қанча нафис ишларни кўргазмага тақдим этганлар. Бу буюмлар маҳорат билан яратилган.

Галереяда район, область, республика миқёсида болалар ижодий кўргазмалари мунтазам равишда ўтказилмоқда. Ушбу кўргазмани шаҳримизнинг минглаб ўқувчилари, Ватанимизнинг турли шаҳарларидан ва чет эллардан келаётган меҳмонлар ҳам қизиқиш билан томоша қилмоқдалар. Хусусан фикр ва мулоҳазалар дафтарини варақлар эканмиз, шундай жумлаларни мамнуният билан ўқидик: «Биз польшалик меҳмонларга кўргазма манзур бўлди. Болаларингиз жуда ҳам қобилиятли экан!».

Нозим ТОЛИПОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти бадиий графика факультети ўқитувчиси.

ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

ПОЙТАХТ Киров районининг Бошқирд кўчасида тўрт қаватли, 48 квартирали турар жой биноси битказилди. Унда «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи-хизматчилари ҳовли тўйларини ўтказяптилар.

БУ ҒИШТЛИ бино 8 ойда тезкорлик билан битказилди. Уни бунёд этишда 4-трестнинг 19-, 37-, 43-қурилиш бошқармалари ҳамкорликда ишлашди. Қурилиш, пардозлаш, сантехник ишлар пешма-пеш олиб борилди. Шу кунларда бино атрофлари асфальтланиб, ободонлаштириш ишлари амалга оширилаяпти.

Хуршид кўчасида 9 қаватли турар-жой биноси ҳам пардоздан чиқаяпти. Унинг 1-қаватида турли магазинлар очилиши кўзда тутилаяпти. Бу бинони «Промгражданстрой» трестига қарашли 7-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари бунёд этяптилар.

С. СУЛТОНОВ.

✦ **Совет — Ливан дўстлиги доирасида Тошкентда қизиқарли учрашувлар бўлиб ўтаяпти. Бу учрашувларда ливанлик меҳмонлар ҳам иштирок этиб, ўз мамлакатлари ҳаёти ҳақида ҳамшаҳарларимизга сўзлаб бермоқдалар. СУРАТДА: ливанлик меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишмоқдалар.**

М. Назаров фотоси.

Социал масалалар бўлимига келган хатни шарҳлаймиз

Яна калиш танқислиги ҳақида

Ҳурматли редакция! Қишлоқ турмушида калиш энг асқотадиган пойабзал ҳисобланади. Айниқса қарияларимиз унга ўрганишган. Бундан бир неча йил аввал калишлар магазин пештахталарида тахланиб ётарди. Афсуски, кейинги пайтда кўпайиш ўрнига камайиб кетди. Лекин бозорда, чайқовчиларнинг қўлида доим бор. Улар бирни ўнга пуллашади. Бундай аҳвол қачонгача давом этади?

Н. РЎЗМАТОВ,
пенсионер.

Мухбиримиз бу хатга жавоб олиш учун область матлубот жамияти правлениеси раисининг ўринбосари М. Зокиров билан учрашди. У саволларга қуйидаги жавобни берди.

— Ҳақиқатан, бундан бир неча йил аввал область шаҳар ва районлари аҳолисининг калишга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилар эди. Бугунга келиб эса калиш камёб моллар қаторига кириб қолди. Шубҳасиз, бу ҳол аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаяпти.

Аввало шуни айтиш керакки, Ўрта Осиё учун калиш етказиб берувчи Томск, Гомель, Москва области ва бошқа жойлардаги корхоналар ишлаб чиқариши тубдан ўзгартирилди. Резина пойабзали ишлаб чиқарувчи технология киши ҳаётига зарарли ва асосан қўл меҳнатидан иборат бўлгани учун автоматлашган линияларга ўтказилмоқда. Шу муносабат билан резина поливинилхромидга алмаштирилиб, бундай хом ашёдан қуйма калишлар ишлаб чиқарила бошланди. Янги маҳсулот илгариги шаклидан бироз фарқ қилади. Яқин орада мамлакатимиздаги барча резина корхоналари техник жиҳатдан қайта қуроллантирилиб, тўла автоматлаштирилади. Ҳозир биз резина пойабзални асосан Попдаги заводдан олаяпмиз. Лекин бу биргина корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот талабни қондирмаяпти.

Резина калиш ўрнига қуйма калишлар келабошлагач халқ уни жуда кам миқдорда сотиб ола бошлади. Бундай калишлар омборларда ётибди. Шу муносабат билан буюртмани камайтирган эдик. Лекин резина калиш етарли бўлавермагандан кейин аҳоли қуйма калишларни сотиб ола бошлади ва табиийки узилишларга йўл қўйилди.

Буюртмалар одатда бир ярим-икки йил олдин берилади. Одамларнинг ўша даврдаги харид эҳтиёжи ҳисобга олиниб 1988 йил фонди 914 минг жуфт қилиб белгиланган. Лекин қишлоқлардаги эҳтиёж алоҳида ҳисобга олиниб, 1989 йил учун икки ярим миллион жуфт калишга буюртма бердик.

Калиш савдоси асосан кўчма автодўконлар орқали бевосита чорвачилик фермалари, дала шийпонлари, корхоналар ҳузурида ташкил этилмоқда.

Б. ПЎЛАТОВ ёзиб олди.

ЭРТАГА НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчи Совет ўзининг навбатдаги қабулини эртага — 28 апрель пайшанба куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади.

Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик Советининг аъзоси, Тошкент шаҳар прокурорининг ёрдамчиси Нурмат Турсунматов қабул қилади.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ СОВЕТ ҚАБУЛХОНАСИ.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 29 апрелда чиқади).

Редактор **Н. НАСИМОВ.**

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916. 325748; масул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750; БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; идеология — 325778; саноат капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; совет қурилиши — 325733; адабиёт ва санъат — 325553; маданият — 325767; социал масалалар — 325556; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; эълонлар бўлими — 325727.

Р 08689 А 1590 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12